

**NIEUWE POLITIEK
BETERE POLITIEK**

LUX21

**PARTIJPROGRAMMA
NUNSPEET 2026 - 2030**



www.lux21.nl

PARTIJPROGRAMMA LUX21 GEMEENTE NUNSPEET 2026 - 2030

Versie

Dit programma is een levend document. Wij passen het aan naarmate de actualiteit verandert en ons inzicht voortschrijdt. Nieuwe versies verschijnen regelmatig.

Versie: 1.1

Gepubliceerd: 11 februari 2026

Vastgesteld door: Lux21 Fractie Nunspeet

Contact

Wij zijn benieuwd naar je reactie op dit programma. Zie je verbeteringen, onduidelijkheden of fouten? Heb je aanvullingen of aanscherpingen? Wij luisteren daadwerkelijk en passen ons programma aan op basis van nieuwe inzichten en actualiteiten. Iedere bijdrage wordt gewaardeerd.

www.lux21.nl

info@lux21.nl

Disclaimer

Alle inhoud in dit programma is vrij te kopiëren en gebruiken, uitgezonderd merkelementen van Lux21.

INHOUDSOPGAVE

1. Overheid en democratie	
1.1 Bestuur en ambtenarij	6
1.2 Democratie en inspraak	12
2. Handhaving en veiligheid	
2.1 Handhaving	16
2.2 Hulpdiensten en veiligheid	20
3. Ondernemen, werk en inkomen	
3.1 Ondernemen	24
3.2 Werk en inkomen	27
4. Bouwen, wonen en verkeer	
4.1 Bouwen en wonen	31
4.2 Verkeer en infrastructuur	36
5. Natuur, energie en leefomgeving	
5.1 Boeren	40
5.2 Energie en afval	43
5.3 Dier en natuur	46
5.4 Openbare ruimte	48
6. Zorg en samenleving	
6.1 Asiel en arbeidsmigratie	52
6.2 Zorg en welzijn	55
7. Onderwijs, cultuur en vrije tijd	
7.1 Christelijk Nunspeet	59
7.2 Cultuur en media	61
7.2 Horeca en evenementen	64
7.3 Onderwijs	67
7.4 Sport	70
7.4 Toerisme en recreatie	73

INLEIDING

Nunspeet staat voor grote keuzes. Onze gemeente groeit, maar woningbouw schiet tekort. Sportaccommodaties kampen met tekorten, dorpshuizen staan onder druk. Er wordt volop gedebatteerd over de toekomst van toerisme, natuur en leefbaarheid. Tegelijk zien we dat gemeentelijke ambities soms groter zijn dan wat nodig of betaalbaar is.

Nederlandse gemeenten staan voor een grote financiële uitdaging. Vanaf 2026 verandert de systematiek van het Gemeentefonds. Hoewel het kabinet het directe tekort deels heeft gedempt, blijft de structurele druk bestaan. Voor Nunspeet betekent dit dat uitgaven sneller stijgen dan inkomsten. Met een begroting van circa €115 miljoen vraagt dat om scherpe keuzes.

Lux21 kiest voor een sobere en realistische koers: minder geld naar overhead en niet-essentiële projecten, meer focus op basisvoorzieningen. Door tijdig te prioriteren en helder te kiezen, kan Nunspeet financieel gezond blijven zonder de rekening door te schuiven naar toekomstige generaties.

Oude en nieuwe politiek

De Nunspeetse politiek heeft beter gekend. Te lang is er gewerkt vanuit gewoonte en conventies. Het resultaat? Een politiek die verstoft, ondoorzichtig en weinig scherp is. Nunspeet verdient een politiek die scherp is, transparant communiceert en daadkrachtig handelt.

Lux21 brengt een nieuwe politieke cultuur naar Nunspeet. Een politiek van licht. Waar de politiek te vaak een strijdtoneel is geworden, kiezen wij voor helderheid, openheid en hoop. Onze nieuwe politiek kenmerkt zich door zes kernprincipes: zuiver en transparant, genuanceerd en gelaagd, positief en constructief, betrokken, idealistisch én realistisch, en zero-based beleid – wij durven beleid vanaf nul te heroverwegen.

Onze politieke lijn

Lux21 is een lokale, liberale en idealistische partij. Wij geloven in eigen verantwoordelijkheid en een overheid die faciliteert in plaats van stuurt. Wij stellen het belang van Nunspeters voorop en zijn kritisch op landelijk opgelegde regelgeving die de lokale leefbaarheid onder druk zet.

Lux21 is geworteld in de overtuiging dat politiek draait om dienstbaarheid aan de medemens en rentmeesterschap over de schepping. Het christelijke in ons gedachtegoed is geen dwingendlandij, maar een kompas: hoe behandelen we elkaar, hoe gaan we om met wat ons toevertrouwd is, en hoe zorgen we voor wie dat zelf niet kan? Wij geloven in christelijke waarden als leidraad, niet als knuppel.

Sociaal, dichtbij en principieel – dat is de kern van onze aanpak. Sociaal betekent: er zijn voor elkaar. Dichtbij betekent: nabij en toegankelijk, met oog voor kleine kernen. Principieel betekent: trouw aan onze waarden en kostenbewust omgaan met belastinggeld.

Onze belangrijkste keuzes zijn helder: inwoners voor bezoekers, betaalbaarheid en toegankelijkheid, maatwerk in plaats van standaardoplossingen, waardering voor vrijwilligers, natuur voor korte-termijn-winst, geen symboliek zonder effect, en participatie die echt is.

Over dit programma

Dit verkiezingsprogramma is geen wensenlijst, maar een blauwdruk voor een Nunspeet waarin mensen kunnen wonen, werken en leven met trots, zekerheid en perspectief. Wij hebben bewust gekozen voor concreetheid: elk voorstel is onderbouwd met cijfers. Wij noemen bedragen, dekking en fasering. Wij benoemen dilemma's en durven nee te zeggen tegen voorstellen die onbetaalbaar of onhaalbaar zijn.

Alle maatregelen zijn zo ontworpen dat ze samen doorgevoerd kunnen worden. Wij investeren volop in voorzieningen die een verschil maken: betaalbare woningen, renovatie van schoolgebouwen, onderhoud van sportparken, structurele steun voor dorpshuizen en verbetering van verkeersveiligheid. Wij financieren dit via herprioriteringen, externe subsidies en OZB-groei. Tegelijkertijd zeggen wij bewust nee tegen voorstellen die te duur of te weinig effectief zijn.

Onze financiële lijn kenmerkt zich door drie principes: dekking vooraf, fasering en monitoring, en eerlijkheid. We geven bij elk voorstel aan waar het geld vandaan komt, bouwen grote projecten stapsgewijs op, en benoemen trade-offs transparant.

Dit programma geeft een heldere richting: een Nunspeet waarin inwoners voorop staan, waarin betaalbaarheid en toegankelijkheid leidend zijn, waarin natuur beschermd wordt, en waarin financieel verantwoord bestuur de norm is. Daar gaan we de komende vier jaar hard voor werken.

"Niemand heeft de verwezenlijking van zijn ideaal in de hand, maar waarheen koerst hij, die het niet in het oog houdt?" — J.R. Thorbecke

1. OVERHEID EN DEMOCRATIE

1.1 BESTUUR EN AMBTENARIJ

Een goed functionerend gemeentebestuur en een efficiënte ambtelijke organisatie vormen de ruggengraat van beleid dat aansluit bij de behoeften van inwoners. We geloven in een bestuur dat transparant, toegankelijk en controleerbaar is, en een ambtelijke organisatie die flexibel en effectief werkt zonder onnodig bureaucratisch te zijn. Een gemeente die haar taken uitvoert met respect voor de belastingcenten van inwoners, waarbij efficiëntie hand in hand gaat met kwaliteit van dienstverlening.

Ongeveer een kwart van de gemeentelijke begroting gaat naar bestuur en ambtenarij. Het ambtelijk apparaat is de afgelopen jaren gegroeid — landelijk met circa 18% tussen 2018 en 2024. Die groei is deels verklaarbaar door toegenomen taken en complexere regelgeving, maar vraagt om kritische beschouwing. We willen inzetten op een slanke, effectieve organisatie die optimaal inspeelt op de opgaven van Nunspeet.

Tegelijkertijd willen we de kwaliteit van besluitvorming verbeteren. Dat vraagt om politiek en bestuur die dicht bij de inwoner staan, gestroomlijnde procedures, en een cultuur waarin transparantie en verantwoording vanzelfsprekend zijn. Bestuurders en ambtenaren met binding aan Nunspeet kennen de wijken, de verenigingen en de lokale dynamiek. Die kennis is waardevol bij het maken en uitvoeren van beleid.

Ambtenarij

Een effectieve gemeentelijke organisatie is cruciaal voor goede dienstverlening. De groei van het apparaat vraagt om kritische beschouwing: de gemeente werkt aan oplossingen voor het werkplekkentekort en er zijn signalen over vertrekkende ambtenaren. We willen een organisatie die effectief werkt, medewerkers goed ondersteunt en waar nodig efficiënter wordt ingericht.

Scholing is belangrijk om de kwaliteit op peil te houden. We faciliteren scholing zodat ambtenaren kunnen blijven met ontwikkelingen in wetgeving, technologie en werkwijzen — van juridische updates tot digitalisering en communicatie. We leggen geen verplichte scholingseisen op, maar zorgen dat medewerkers de mogelijkheid hebben zich te ontwikkelen. De Nunspeet Academy is hiervoor een waardevol instrument dat we voortzetten en waar nodig uitbreiden.

Kunstmatige intelligentie biedt kansen voor efficiëntere werkprocessen. Denk aan tekstanalyse, het herschrijven van ambtelijke taal naar helder Nederlands, het opmaken van notulen en chatbots voor veelgestelde vragen. Deze technieken kunnen ambtenaren ontlasten van repetitieve taken en tijd vrijmaken voor complexer werk. Tegelijkertijd brengt AI risico's mee op het gebied van privacy, betrouwbaarheid en bias. Daarom bieden we beleidsmedewerkers een eenmalige opleiding aan over de mogelijkheden en risico's van AI, zodat zij deze tools verantwoord kunnen inzetten.

Om de organisatie slank te houden, evalueren we gedurende de hele raadsperiode welke taken geschrapt of gestroomlijnd kunnen worden. Via enquêtes onder medewerkers, gesprekken met afdelingshoofden en workshops brengen we in kaart waar processen onnodig bureaucratisch zijn of taken overlappen. De input

van ambtenaren zelf is hierbij het belangrijkste. Een interne audit bekijkt systematisch de hele organisatie. Bij vrijkomende capaciteit wordt altijd eerst bekeken of ambtenaren elders inzetbaar zijn — we willen geen gedwongen ontslagen, maar wel een flexibele organisatie.

We streven er ook naar overlap tussen gemeentelijke, provinciale en rijksregelingen te voorkomen. Als de provincie al een subsidieregeling heeft, hoeft de gemeente niet met een vergelijkbare regeling te komen. Dat maakt het voor inwoners en ondernemers eenvoudiger om de weg te vinden.

Een praktische belemmering voor lokale binding van ambtenaren is de woningmarkt. De Huisvestingswet 2014 maakt het mogelijk voorrang te geven aan vitale beroepsgroepen bij sociale huurwoningen. Door deze mogelijkheid te benutten, kunnen we ambtenaren die in Nunspeet willen wonen helpen om hier een betaalbare woning te vinden.

- We faciliteren scholing voor ambtenaren en zetten de Nunspeet Academy voort en breiden deze uit waar nodig.
- We bieden beleidsmedewerkers een eenmalige opleiding over mogelijkheden en risico's van AI.
- We evalueren continu via enquêtes, gesprekken en workshops welke taken geschrapt of gestroomlijnd kunnen worden. Een interne audit bekijkt systematisch de organisatie. Bij vrijkomende capaciteit krijgen ambtenaren een andere functie of taken.
- We streven ernaar overlap tussen gemeentelijke, provinciale en rijksregelingen te voorkomen.
- De gemeente werkt aan oplossingen voor het werkplekkentekort.
- We maken afspraken met woningcorporaties voor voorrang bij sociale huurwoningen voor vitale beroepen, waaronder gemeenteambtenaren, binnen de Huisvestingswet 2014.

Advies

De gemeente werkt regelmatig met externe adviseurs voor gespecialiseerde kennis of bij grote projecten. Die expertise is waardevol, maar het is belangrijk dat kennis niet verloren gaat na afronding. Daarnaast hebben we adviesorganen die een structurele adviesrol vervullen. Beide vormen van advies spelen een belangrijke rol in de kwaliteit van gemeentelijk beleid.

Wanneer we technische adviseurs of adviesbureaus inschakelen, verplichten we hen een kennisoverdrachtsdocument in te vullen met leerpunten: wat zijn de belangrijkste inzichten, welke aanpak werkte goed, en welke valkuilen moeten worden vermeden? Zo blijft kennis in de organisatie en worden we minder afhankelijk van externe partijen voor terugkerende vraagstukken.

Bij ICT- en automatiseringsprojecten willen we dat beleidsmedewerkers het voortouw hebben, tenzij het strikt technische vraagstukken betreft. Te vaak worden ICT-projecten gedreven door technische mogelijkheden in plaats van beleidsbehoeften. Door beleidsmedewerkers de leiding te geven, zorgen we dat technologie dienstbaar is aan beleidsdoelen.

Adviesorganen zoals de Adviesraad Sociaal Domein en de Ouderenadviesraad zijn waardevol voor onze democratie. Zij brengen expertise en ervaringskennis in die anders vaak ontbreekt in de besluitvorming. We betrekken hen actief bij beleidsvorming en het college vraagt tijdig advies. Wanneer het college afwijkt van adviezen, wordt dit openbaar gemotiveerd in het raadsstuk. Dat doet recht aan de inzet van adviesorganen en versterkt de kwaliteit van beleid.

- Technische adviseurs en adviesbureaus vullen verplicht een kennisoverdrachtsdocument in.
- Beleidsmedewerkers krijgen het voortouw bij ICT- en automatiseringsprojecten, tenzij het strikt technische vraagstukken betreft.
- We betrekken adviesorganen actief bij beleidsvorming. Het college vraagt tijdig advies.
- Wanneer het college afwijkt van adviezen van adviesorganen, wordt dit openbaar gemotiveerd in het raadsstuk.

Inkoop en aanbesteding

Hoe we omgaan met inkoop en aanbesteding heeft impact op de lokale economie, de gemeentelijke uitgaven en de transparantie van ons handelen. We willen lokale ondernemers kansen bieden, externe inhuur beheersen en volledige transparantie waarborgen over hoe belastinggeld wordt besteed.

Bij inkoop geven we lokale ondernemers voorrang: zij mogen bij gelijke kwaliteit tot 10% duurder zijn dan niet-lokale aanbidders. Lokale ondernemers kennen de gemeente, hebben kortere lijnen en hun omzet komt ten goede aan de lokale economie. Als een lokale partij de gevraagde kwaliteit niet kan leveren, gaat de opdracht naar de best gekwalificeerde aanbieder.

We houden ons aan de Roemernorm: maximaal 10% van de personele uitgaven aan externe inhuur. Bij overschrijding wordt de raad geïnformeerd, zodat die grip houdt op personeelsuitgaven en kan bijsturen. Daarnaast publiceren we jaarlijks een toegankelijk overzicht van alle gemeentelijke uitgaven per categorie, zodat inwoners kunnen beoordelen of de gemeente haar middelen verstandig inzet.

Op het gebied van aanbestedingen gaan we verder dan de wettelijke verplichtingen. Via de Inkoop samenwerking Noord-Veluwe (ISNV) werken we aan professionalisering, maar we willen ook de zichtbaarheid voor lokale ondernemers vergroten. We publiceren alle aanbestedingen — ook onder de Europese drempelwaarden — op TenderNed en de gemeentelijke website. Een openbare aanbestedingskalender maakt vooraf inzichtelijk welke opdrachten gepland zijn. Gunningscriteria en -beslissingen maken we standaard openbaar, ook voor onderhandse aanbestedingen. Tot slot creëren we een gebruiksvriendelijk aanbestedingsportaal op de gemeentelijke website, zodat ondernemers alle relevante informatie op één plek vinden.

- Bij inkoop geven we lokale ondernemers voorrang; zij mogen tot 10% duurder zijn bij gelijke kwaliteit.
- We houden ons aan de Roemernorm van maximaal 10% externe inhuur. Bij overschrijding wordt de raad geïnformeerd.

- We publiceren jaarlijks een toegankelijk overzicht van alle gemeentelijke uitgaven per categorie.
- We publiceren alle aanbestedingen op TenderNed en de gemeentelijke website, inclusief onder de Europese drempelwaarden.
- We introduceren een openbare aanbestedingskalender, per kwartaal geactualiseerd, en vragen de ISNV om een gezamenlijke kalender met een Nunspeet-specifieke sectie.
- We maken gunningscriteria en -beslissingen standaard openbaar, ook voor onderhandse aanbestedingen.
- We creëren een gebruiksvriendelijk aanbestedingsportaal op de Nunspeet-website en werken met de ISNV aan een regionaal inkoopportaal.

College en raad

De gemeenteraad vormt het hart van de lokale democratie. Raadsleden vertegenwoordigen de inwoners, controleren het college en stellen het beleid vast. We willen de positie van de raad versterken en waar mogelijk lokale binding stimuleren.

Voor de burgemeester geven we in onze aanbeveling aan dat deze bij voorkeur in Nunspeet is opgegroeid of er lang heeft gewoond, en afkomstig is van een door inwoners verkozen partij. Deze aanbeveling is niet bindend — de benoeming is uiteindelijk een zaak van de Kroon — maar geeft richting aan de procedure.

Raadslidmaatschap is veeleisend en vraagt veel tijd en betrokkenheid. We willen de vergoeding voor raadsleden substantieel verhogen, gekoppeld aan het ideaal van fulltime raadslidmaatschap. Dat maakt raadswerk toegankelijker en erkent de waarde van het democratisch werk. Het salaris voor wethouders blijft gelijk aan het huidige niveau. We sluiten ons aan bij de landelijke lobby voor fulltime raadslidmaatschap en betere vergoedingen, via de VNG en individuele contacten met Kamerleden en andere gemeenten.

De raadszaal verdient een functionele upgrade. De huidige ruimte heeft karakter, maar de AV-apparatuur laat te wensen over. Goede beeld- en geluidskwaliteit zijn essentieel voor vergaderingen die ook digitaal te volgen zijn. We benoemen de vernieuwing als ambitie voor deze periode.

Inspraak van inwoners moet effectief zijn. Via het BOB-vergadermodel (Burgerparticipatie, Oordeelsvorming, Besluitvorming) organiseren we inspraak structureler, waarbij de stem van inwoners daadwerkelijk invloed heeft op besluiten. Om de raad en inwoners te informeren over de voortgang, laten we jaarlijks een BestuursEffect-rapportage opstellen door beleidsambtenaren in samenwerking met de griffie. Deze rapportage beoordeelt op basis van objectieve parameters of de doelen uit het collegeakkoord worden behaald.

- In onze aanbeveling voor de burgemeester geven we aan dat deze bij voorkeur lokale binding heeft en afkomstig is van een verkozen partij.
- We verhogen de vergoeding voor raadsleden substantieel, gekoppeld aan het ideaal van fulltime raadslidmaatschap. Het salaris voor wethouders blijft gelijk.
- We steunen de landelijke lobby voor fulltime raadslidmaatschap en betere

vergoedingen via de VNG en individuele contacten.

- We benoemen vernieuwing van de raadszaal als ambitie voor deze periode.
- We benutten het BOB-vergadermodel voor effectievere inspraak.
- Beleidsambtenaren stellen jaarlijks in samenwerking met de griffie een BestuursEffect-rapportage op, gebaseerd op objectieve parameters

Regionale samenwerking

Nunspeet werkt samen met omliggende gemeenten in verbanden zoals de Omgevingsdienst Veluwe, de GGD en sociale werkvoorziening. Die samenwerking kan meerwaarde bieden wanneer opgaven de gemeentegrenzen overstijgen of gezamenlijke inkoop efficiënter is. Tegelijkertijd moet samenwerking altijd dienstbaar zijn aan de belangen van Nunspeet.

We evalueren elk samenwerkingsverband minimaal één keer per raadsperiode op meerwaarde, kosten en resultaten. Samenwerking is geen doel op zich — als een verband niet meer voldoet, moeten we de moed hebben een andere weg in te slaan. De samenwerking Kop van de Veluwe zetten we deze raadsperiode voort. Nunspeet trok zich eind 2023 tijdelijk terug, maar is in 2024 weer aangesloten. We evalueren de resultaten kritisch: de samenwerking moet concrete meerwaarde opleveren.

- We evalueren elk samenwerkingsverband minimaal één keer per raadsperiode op meerwaarde, kosten en resultaten.
- We zetten de samenwerking Kop van de Veluwe voort en evalueren de resultaten. De samenwerking moet concrete meerwaarde opleveren voor Nunspeet.

Transparantie en integriteit

Transparantie en integriteit vormen het fundament van democratisch bestuur. Alleen wanneer inwoners weten hoe besluiten tot stand komen en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt, kunnen zij hun volksvertegenwoordigers effectief ter verantwoording roepen. Sommige inwoners ervaren een gesloten bestuurscultuur waarbij informatie niet altijd gemakkelijk toegankelijk is. We willen daarom inzetten op maximale transparantie en openheid.

We nemen hierbij inspiratie uit Zweden en gaan zo ver als juridisch mogelijk binnen het Nederlandse kader om openbaarheid te waarborgen. We benutten alle ruimte die de wet biedt om informatie te delen, en zijn alleen terughoudend wanneer zwaarwegende belangen zoals privacy of veiligheid dit vereisen.

Om integriteit structureel te waarborgen, richten we een afdeling 'Transparantie en integriteit' op die elke twee jaar integriteitsaudits uitvoert. Deze audits bekijken of processen integer verlopen, of er geen belangenverstrengeling is en of medewerkers zich houden aan gedragscodes. Daarnaast stellen we duidelijke regels op voor archivering van alle bestuurlijke communicatie, inclusief WhatsApp en andere informele kanalen. In het verleden is communicatie via dergelijke kanalen niet adequaat gearchiveerd, wat controle achteraf onmogelijk maakt.

Een belangrijk instrument is het lobbyregister. Lobbyactiviteiten zijn een legitiem onderdeel van democratische besluitvorming, maar moeten zichtbaar zijn. In het

register worden alle gesprekken van bestuurders en raadsleden geregistreerd die hebben bijgedragen aan de richting of inhoud van beleid. Registratie gebeurt achteraf: binnen een maand na het gesprek, met vermelding van namen en data. Het register wordt permanent bewaard.

Tot slot willen we bezwaarprocedures versnellen en het aantal bezwaren terugdringen. We houden ons aan de wettelijke termijn van twaalf weken, maar zetten in op kortere doorlooptijden. Nog belangrijker is dat we door betere en transparantere politiek het aantal bezwaren terugdringen. Een onafhankelijke bezwaarschriftencommissie blijft de bezwaren behandelen.

- We nemen Zweden als inspiratie en gaan zo ver als juridisch mogelijk om maximale openbaarheid te waarborgen.
- We richten een afdeling 'Transparantie en integriteit' op die elke twee jaar integriteitsaudits uitvoert.
- We stellen duidelijke regels op voor archivering van alle bestuurlijke communicatie, inclusief informele kanalen, zodat besluitvorming traceerbaar blijft.
- We richten een lobbyregister in voor gesprekken van bestuurders en raadsleden die hebben bijgedragen aan beleid. Registratie gebeurt achteraf binnen een maand, met vermelding van namen en data. Het register wordt permanent bewaard.
- We zetten in op kortere doorlooptijden bij bezwaarprocedures en dringen het aantal bezwaren terug door transparantere politiek.

1.2 DEMOCRATIE EN INSPRAAK

Democratie leeft pas echt als inwoners zich het hele jaar betrokken en gehoord voelen, niet alleen bij verkiezingen. Participatie is geen rituele verplichting, maar de kern van gezond bestuur. Inwoners moeten niet pas reageren op plannen die al vaststaan, maar vanaf het eerste moment meedenken en meebeslissen. Dat vraagt om heldere instrumenten, échte invloed en een cultuur van vertrouwen.

De landelijke participatiewet verplicht gemeenten vóór 2027 een nieuwe verordening vast te stellen. Het concept dat in januari 2026 werd gepresenteerd schiet tekort: participatie wordt te vrijblijvend gemaakt, het college behoudt te veel ruimte om te bepalen wanneer inwoners mogen meepraten en het uitdaagrecht mist heldere criteria. We willen dat Nunspeet verder gaat dan het wettelijke minimum, met een participatieverordening die inwoners daadwerkelijk rechten geeft. Dat betekent: vroege participatie als standaard, verplichte terugkoppeling en heldere instrumenten zoals burgerinitiatief, referendum en Right to Challenge.

Vroege participatie

Te vaak worden inwoners pas geconsulteerd als plannen al grotendeels vaststaan. Dan voelt participatie als een vinkje, niet als echte invloed. We draaien dat om: de gemeente start met een open vraag, voordat oplossingen zijn bedacht. Ambtenaren, politiek en inwoners verkennen samen wat mogelijk en wenselijk is.

Beeldvormende bijeenkomsten zijn een goed instrument, maar moeten beter. Nu is het vaak onduidelijk wat er met inbreng wordt gedaan. Mensen nemen de moeite om te komen en horen daarna niets meer. Dat ondermijnt vertrouwen. We willen dat bijdragen serieus worden meegenomen en dat inwoners heldere terugkoppeling krijgen: niet alleen 'bedankt voor uw inbreng', maar wat ermee is gedaan en waarom. Tegelijk moet het werkbaar blijven. We evalueren daarom regelmatig met raadsleden, insprekers en ambtenaren wat de baten en lasten zijn van verschillende participatievormen.

Een burgerbegroting geeft inwoners directe invloed op hoe gemeenschapsgeld wordt besteed. We starten kleinschalig met een deel van het budget en zetten digitale middelen in zodat inwoners in real-time kunnen meekijken en kiezen. Dit wordt een structureel, tweejaarlijks terugkerend instrument. Zo groeit betrokkenheid en begrip voor gemeentelijke afwegingen.

Een burgerraad of burgerpanel achten we voorlopig niet passend voor Nunspeet. De organisatie vergt veel capaciteit, terwijl de schaal te klein is voor een representatieve doorsnede. We versterken liever bestaande kanalen en voegen gerichte instrumenten toe. Wel organiseren we thematische gespreksavonden of wijkbijeenkomsten wanneer specifieke onderwerpen om brede dialoog vragen.

- We evalueren regelmatig het participatieproces met raadsleden, insprekers en ambtenaren.
- We voeren een tweejaarlijkse burgerbegroting in waarbij inwoners meebeslissen over een deel van het budget, ondersteund door digitale middelen.
- We voeren voorlopig geen burgerberaad in, maar organiseren wel thematische

gespreksavonden of wijkbijeenkomsten wanneer nodig.

- Beeldvormende bijeenkomsten worden echt formatief: inwoners krijgen heldere terugkoppeling over wat wel en niet is overgenomen en waarom.

Directe democratie

Representatieve democratie is sterk, maar kan worden aangevuld met instrumenten voor directe invloed. We kiezen voor heldere, werkbare instrumenten die inwoners serieuze macht geven — niet voor symboliek.

Het burgerinitiatief ontbreekt nog in Nunspeet. Dat is een gemiste kans. Een burgerinitiatief geeft inwoners de mogelijkheid om zelf onderwerpen op de agenda van de raad te zetten. Daar horen duidelijke spelregels bij rond haalbaarheid en bevoegdheden, maar mits goed ingericht is het een laagdrempelig middel om de afstand tussen inwoners en bestuur te verkleinen. We willen dit instrument zo snel mogelijk invoeren — de VNG heeft goede voorbeelden beschikbaar gesteld.

Een referendum geeft inwoners directe invloed bij grote keuzes die de hele gemeenschap raken. In Nunspeet is dit nog niet mogelijk. We willen op korte termijn een verordening opstellen voor een adviserend referendum. Referenda zijn geen vervanging van de raad, maar een aanvulling. Juist bij ingrijpende besluiten verdienen inwoners een directe stem. Iedereen kan een referendum aanvragen: inwoners, maatschappelijke organisaties of de raad zelf. We beginnen adviserend, evalueren grondig na het eerste referendum en laten de mogelijkheid van een bindend referendum open.

Het Right to Challenge geeft inwoners de mogelijkheid om gemeentelijke taken over te nemen als zij denken dat beter, goedkoper of met meer draagvlak te kunnen. De huidige conceptverordening maakt dit te vrijblijvend: het college mag voorstellen afwijzen op basis van vage criteria. Wij willen het uitdaagrecht fundamenteel anders vormgeven. De gemeente toetst op drie heldere criteria: kwaliteit, haalbaarheid en kosten. Afwijzen kan alleen op basis van deze criteria. Bij afwijzing kunnen initiatiefnemers bezwaar maken via de reguliere procedure. Burgeruitdagingen krijgen geen maximale looptijd en inwoners en gemeente delen het risico bij mislukking. De gemeente ondersteunt waar nodig met kennis of training, maar geeft geen structurele subsidies.

Het Burgerfonds Vitale Kernen wordt structureel onderbenut. In de praktijk worden goede ideeën die onder normale gemeentelijke taken vallen via een apart potje gefinancierd, met extra regels en bureaucratie als gevolg. We bouwen het fonds af en zetten het budget via de gewone begroting in voor dorpsvoorzieningen en levendigheid. Goede ideeën horen via de politieke weg een plek te krijgen.

- We stellen een verordening burgerinitiatief op. De raad behandelt ingediende initiatieven verplicht.
- We maken het burgerinitiatief eenvoudig toegankelijk via de gemeentelijke website.
- We stellen een verordening op voor een adviserend referendum. Iedereen kan een referendum aanvragen.
- We zorgen voor heldere voorlichting bij referenda, met ruimte voor voor- en tegenstanders.

- Na het eerste referendum evalueren we grondig. Een bindend referendum blijft een mogelijkheid voor de toekomst.
- We nemen het Right to Challenge op in de participatieverordening met toetsbare criteria: kwaliteit, haalbaarheid en kosten. Afwijzing op vage gronden is niet toegestaan.
- Bij afwijzing van een burgeruitdaging kunnen initiatiefnemers bezwaar maken. Burgeruitdagingen krijgen geen maximale looptijd; inwoners en gemeente delen het risico.
- We rapporteren jaarlijks aan de raad over ingediende en gehonoreerde burgeruitdagingen.
- We bouwen het Burgerfonds Vitale Kernen af en zetten het budget via de gewone begroting in voor dorpsvoorzieningen.

Toegankelijkheid en bereikbaarheid

Een open overheid is ook een toegankelijke overheid. Digitale middelen moeten inwoners helpen om politiek te volgen en mee te doen, maar fysieke toegankelijkheid blijft essentieel.

Het participatieplatform Denk Mee Nunspeet is een goed begin en moet worden versterkt. Vergaderingen moeten makkelijk te vinden, live te volgen en terug te kijken zijn. Samenwerking met lokale media helpt om de democratie zichtbaar en levendig te houden. Gemeentelijke websites en portalen moeten overzichtelijk, actueel en gebruiksvriendelijk zijn, en digitale participatietools worden regelmatig geëvalueerd op basis van gebruikersfeedback.

Tegelijk blijft fysieke bereikbaarheid onmisbaar. Digitale dienstverlening wordt altijd aangevuld met alternatieven via telefoon, brief of balie. Publieksbalies moeten aansluiten op het dagelijks leven, met openingstijden die ook voor werkenden toegankelijk zijn.

Actieve openbaarmaking betekent dat raadsvoorstellen, collegebesluiten en rapporten niet achter slot en grendel blijven tot iemand erom vraagt. We publiceren definitieve documenten actief en digitaal — alles behalve stukken met persoonsgegevens. We werken daarnaast aan een lokale informatiewet die verder gaat dan de landelijke Woo, met onder meer kortere afhandelingstermijnen en bredere reikwijdte.

- We publiceren definitieve documenten actief zodra ze zijn vastgesteld, met uitzondering van stukken met persoonsgegevens.
- We werken aan een lokale informatiewet die verder gaat dan de Woo.
- We versterken Denk Mee Nunspeet en evalueren digitale participatietools continu.
- We werken samen met lokale media om de lokale democratie zichtbaar te houden.

2. HANDHAVING EN VEILIGHEID

2.1 HANDHAVING

Veiligheid is een primaire levensbehoefte. Inwoners hebben recht op een veilige woonomgeving waarin zij zich beschermd voelen. Een effectief veiligheidsbeleid combineert preventie met handhaving: door sociale controle en gezamenlijk verantwoordelijkheid te versterken, kunnen problemen vaak al worden voorkomen. Waar dat niet voldoende is, moet handhaving adequaat en daadkrachtig zijn.

Nunspeet werkt samen met de politie en vijf andere gemeenten in het Integraal Veiligheidsplan Veluwe Noord 2024-2027, met als prioriteiten jeugd en veiligheid, en ondermijning. Deze regionale samenwerking voorkomt het waterbedeffect waarbij problemen zich naar buurkernen verplaatsen. De gemeente legt jaarlijks verantwoording af over het Handhaving Uitvoeringsprogramma aan de raadscommissie Algemeen Bestuur.

Politie en BOA's

Nunspeet heeft momenteel vier BOA's, wat te weinig is voor de werkdruk. BOA's draaien altijd met z'n tweeën, wat betekent dat er dagelijks twee actief zijn. Hun taken zijn de afgelopen jaren flink toegenomen: door veranderingen in de politieorganisatie zijn taken zoals wijkcontact overgeheveld naar BOA's, terwijl de samenleving harder is geworden met meer agressie en weerstand. Vooral in weekenden, tijdens evenementen en in het zomerseizoen is de druk hoog.

De BOA's zijn sinds 2022 uitgerust met bodycams. Sinds oktober 2025 is het bovendien mogelijk hen uit te rusten met een korte wapenstok en pepperspray. We willen deze uitrusting direct beschikbaar maken, na passende training. De prioriteiten voor handhaving moeten helder zijn: BOA's richten zich op veiligheid en leefbaarheid, niet op kleine ergernissen. Parkeercontrole, afvalhandhaving en geluidsoverlast blijven onderdeel van het takenpakket, maar de nadruk ligt op daadwerkelijke veiligheidsproblemen.

- Uitbreiding van het BOA-team met minimaal één extra fte naar vijf BOA's, met ruimte voor verdere uitbreiding indien nodig.
- Tweejaarlijks worden handhavingsprioriteiten vastgesteld door de gemeenteraad, met ruimte om tussentijds bij te sturen.
- BOA's richten zich op veiligheid en leefbaarheid. Parkeercontrole gebeurt met mate: spotcontroles gericht op overlast of gevaarlijke situaties.
- BOA's worden direct uitgerust met wapenstok en pepperspray, na passende training.
- Voetpatrouilles in de kernen, met aandacht voor bekende hangplekken zoals het Oranjepark en het station.
- Goede samenwerking en afstemming tussen BOA's en politie, met korte lijnen naar wijkagenten.

Beveiliging en cameratoezicht

We zijn terughoudend met cameratoezicht. Privacy is een groot goed en de ervaring leert dat het daadwerkelijke effect op overlast en criminaliteit vaak beperkt is. Sociale controle en zichtbare aanwezigheid van handhaving verdienen de voorkeur.

Externe beveiliging kan tijdelijk een nuttige aanvulling zijn op reguliere handhaving. Op bedrijventerreinen wordt dit georganiseerd via de Stichting Bewaking Bedrijventerrein Nunspeet (SBBN). Sinds 2024 zijn er ook beveiligers actief in het centrum om winkeldiefstallen tegen te gaan. Externe beveiliging moet waar mogelijk beperkt blijven, maar kan tijdelijk noodzakelijk zijn.

- Cameratoezicht wordt alleen ingezet waar dit aantoonbaar noodzakelijk is, na grondige afweging van privacy en proportionaliteit.
- Externe beveiliging blijft beschikbaar als aanvulling, zoals op bedrijventerreinen, bij evenementen of tijdelijk in het centrum.
- Tijdelijke beveiligingsmaatregelen worden geëvalueerd op effectiviteit; structurele oplossingen via BOA-capaciteit verdienen de voorkeur.

Sociale controle en buurtpreventie

De beste veiligheidszorg komt van betrokken inwoners die oog hebben voor hun buurt en voor elkaar. In Elspeet functioneert een succesvol buurtpreventienetwerk met circa 25 vrijwilligers die nauw samenwerken met wijkagent en gemeente. Dit model willen we als inspiratie gebruiken voor andere kernen. We ondersteunen buurtpreventie-initiatieven actief, maar laten het aan inwoners zelf om hiermee aan de slag te gaan.

- Ondersteuning van buurtpreventienetwerken met communicatiemiddelen, informatie en coördinatie. Apps zoals Burgernet helpen hierbij.
- Het buurtpreventienetwerk uit Elspeet als voorbeeld voor andere kernen, waarbij de gemeente ondersteunt als inwoners initiatief nemen.
- Samenwerking tussen buurtpreventienetwerken, wijkagenten, BOA's en gemeente voor korte lijnen bij signalen uit de wijk.
- Training en ondersteuning voor vrijwilligers in buurtpreventie.

Preventie en straathoekwerk

Jongeren hebben behoefte aan plekken om samen te komen. Het is belangrijk dat deze plekken veilig zijn en dat overlast voor omwonenden beperkt blijft. Straathoekwerk Nunspeet speelt een cruciale rol in het begeleiden van jongeren en het vroegtijdig signaleren van problemen. Straathoekwerkers zijn laagdrempelig bereikbaar, kennen de doelgroep en kunnen bemiddelen tussen jongeren, omwonenden en instanties.

- Evaluatie van jongerenhangplekken zoals het Oranjepark en de Sportlaan. Waar nodig herinrichting of verplaatsing, in overleg met jongeren, omwonenden en professionals.
- Structurele ondersteuning en waar mogelijk versterking van Straathoekwerk Nunspeet.
- Voorlichtingscampagnes over diefstalpreventie voor inwoners en ondernemers.
- Preventieve voorlichting op scholen over online veiligheid, drugs en omgaan met sociale druk.

Drugshandel

Drugshandel en -productie zijn vormen van ondermijning die de veiligheid en leefbaarheid aantasten. Nunspeet werkt regionaal samen aan een uniform Damoclesbeleid om drugspanden te sluiten, als onderdeel van het Integraal Veiligheidsplan Veluwe Noord. Het Damoclesbeleid maakt gebruik van artikel 13b van de Opiumwet: de burgemeester kan panden sluiten waar drugshandel plaatsvindt. Dit bestuursrechtelijke instrument werkt complementair aan het strafrechtelijke optreden door politie en Openbaar Ministerie.

- Voortzetting van de regionale samenwerking bij het Damoclesbeleid om het waterbedeffect te voorkomen.
- Consequent toepassen van de wet Damocles bij constatering van drugshandel of -productie.
- Tweesporenbeleid: bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten complementair inzetten.

Overlast uitgaan en opvanglocaties

Overlast in de omgeving van opvanglocaties kan het leefklimaat verstoren. Inwoners hebben recht op een veilige en leefbare woonomgeving, en overlast moet serieus worden aangepakt. Straatintimidatie, waar die zich ook voordoet, wordt niet getolereerd.

Uitgaansoverlast nemen we eveneens serieus, ook wanneer de problemen beperkt zijn. Voorkomen is beter dan genezen. Structurele samenwerking tussen gemeente, BOA's, politie en horeca is essentieel.

- Directe en adequate aanpak van overlast bij opvanglocaties, met snelle respons van BOA's en politie.
- Actieve aanpak van straatintimidatie door BOA's en politie.
- Goede samenwerking met het COA om problemen vroegtijdig te signaleren en verantwoordelijkheden helder af te spreken.
- Regelmatig contact met omwonenden van opvanglocaties via buurtbijeenkomsten of contactpersonen.
- Invoeren van een horecalijn of app voor directe afstemming bij overlast.
- Mogelijk maken van collectieve horecaontzeggingen bij herhaalde overtredingen.
- Structurele preventieve samenwerking tussen gemeente, BOA's, politie en horeca.

Wet Bibob en witwassen

De wet Bibob geeft gemeenten de mogelijkheid om vergunningen en subsidies te weigeren of in te trekken bij een vermoeden van betrokkenheid bij criminele activiteiten. Dit is een belangrijk instrument om te voorkomen dat crimineel geld de lokale economie binnensijpelt. We willen dat de gemeente alert is op signalen van witwassen en de wet Bibob actief inzet.

- Actieve toepassing van de wet Bibob bij vergunningverlening en subsidieverstrekking.

- Samenwerking met politie, Openbaar Ministerie en het Bibob-bureau bij signalen van witwaspraktijken.
- Voorlichting aan ondernemers over signalen van witwassen en het belang van integriteit.
- Periodieke screening van risicovolle branches en locaties.

2.2 HULPDIENSTEN EN VEILIGHEID

Hulpdiensten zijn de ruggengraat van onze veiligheid. Brandweer, ambulancezorg en meldkamers moeten kunnen rekenen op voldoende middelen, goede training en betrouwbare infrastructuur. Hoewel de gemeente geen directe verantwoordelijkheid draagt voor ambulance en brandweer, willen we alles wat binnen onze invloed ligt benutten om hulp zo snel mogelijk ter plaatse te krijgen.

In Nunspeet maken we ons zorgen over overschreden aanrijtijden en capaciteitsproblemen. Snelle en professionele hulp kan het verschil maken tussen leven en dood. Daarom blijven we alert, blijven we lobbyen en blijven we investeren in aanvullende maatregelen.

Ambulancezorg

De cijfers over ambulance-aanrijtijden in Nunspeet zijn zorgwekkend. Bij één op de zeven ritten is de ambulance niet binnen het voorgeschreven kwartier ter plaatse. Voor Elspeet en Vierhouten is de situatie nog ernstiger: daar geldt dit voor ongeveer één op de vier ritten, terwijl de wet maximaal 5% overschrijding toestaat bij spoedgevallen. Deze structurele overschrijdingen zijn onacceptabel.

De gemeente heeft het probleem herhaaldelijk aangekaart. In oktober 2024 werden Kamervragen gesteld, waardoor cijfers per kern openbaar werden. Minister Agema antwoordde dat de streefnorm voor de gehele veiligheidsregio geldt en niet voor afzonderlijke kernen. We waarderen de inzet van ambulancemedewerkers enorm, maar richten onze kritiek op de managementlaag en de overheden die naar elkaar blijven kijken zonder dat er verbetering komt.

Sinds 2017 financiert Nunspeet een ambulancestandplaats aan de Elspeterweg nabij de A28. De verplaatsing van de ambulancepost van Elburg naar 't Harde heeft voor de gemeente als geheel enige verbetering opgeleverd, maar voor de afgelegen kernen blijft de situatie problematisch.

- Monitoring van aanrijtijden en regelmatige evaluatie, met transparante rapportage aan de gemeenteraad.
- Nauwe samenwerking met RAV en veiligheidsregio voor structurele verbetering van de ambulancezorg in afgelegen kernen.
- Onderzoek naar aanvullende middelen om responstijden te verkorten, zoals extra ambulancestandplaatsen.
- Structurele financiering van de ambulancestandplaats aan de Elspeterweg waarborgen.
- Blijvende lobby richting provincie, veiligheidsregio en Rijk voor voldoende ambulancecapaciteit, met bijzondere aandacht voor afgelegen kernen.

AED-netwerk en First Responders

Omdat de ambulance niet altijd op tijd kan zijn, zijn aanvullende voorzieningen van levensbelang. Het AED-netwerk via Hartslag.nu speelt hierin een cruciale rol: bij hartstilstand telt elke seconde. De gemeente ondersteunt het netwerk actief en heeft BOA's uitgerust met AED's. Vrijwilligers die zich aanmelden via Hartslag.nu worden opgeroepen bij een hartstilstand in hun directe omgeving.

De First Responder post in Elspeet is een goed voorbeeld van hoe gerichte maatregelen levens redden. Brandweerlieden met medische kennis rukken onmiddellijk uit bij hartklachten en ondernemen actie tot de ambulance arriveert. Dit systeem heeft bewezen effectief te zijn.

- Uitbreiding en ondersteuning van het AED-netwerk, met aandacht voor dekking in alle kernen.
- Behoud van de First Responder post in Elspeet en onderzoek naar uitbreiding naar andere kernen.
- Training van vrijwilligers in reanimatie en AED-gebruik.
- Voorlichting aan inwoners over het belang van AED's en aanmelding bij Hartslag.nu.

Brandweer

Goede brandweezorg is onmisbaar. Het aantal woningbranden in Gelderland is toegenomen en onze uitgestrekte natuurgebieden en verspreide kernen maken snelle inzet extra belangrijk. Nunspeet beschikt over twee brandweerposten: Nunspeet (circa 35 vrijwilligers) en Elspeet (circa 20 vrijwilligers). Brandweezorg is regionaal georganiseerd via de VNOG, waar Nunspeet deel uitmaakt van cluster Veluwe West samen met Ermelo, Harderwijk en Putten.

Recent werd geïnvesteerd in de vernieuwing van de kazerne aan de Elburgerweg. Werving en behoud van vrijwilligers blijft echter een uitdaging. Steeds vaker werken mensen verder van huis, waardoor beschikbaarheid overdag lastig is. Via Behapbare Basis wordt de rol van vrijwilliger flexibeler gemaakt door minder beschikbaarheidsuren te vragen. Kazernering — aanwezigheid op de kazerne tijdens piektijden — verkort uitruktijden. Daarnaast kunnen werkgevers een belangrijke rol spelen door brandweervrijwilligers vrij te geven bij uitruk.

- Actieve ondersteuning bij werving en behoud van brandweervrijwilligers, met aandacht voor beschikbaarheid overdag.
- Afspraken met grote werkgevers om brandweervrijwilligers vrij te geven bij uitruk, ook tijdens werktijd.
- Gemeentelijke medewerkers die brandweervrijwilliger zijn, worden vrijgegeven bij uitruk zonder gevolgen voor salaris of verlof.
- Ondersteuning van Behapbare Basis en kazernering om de rol van vrijwilliger toegankelijker te maken.
- Lobbyen binnen de VNOG voor voldoende middelen, opleiding en materieel.
- Aandacht voor brandpreventie in natuurgebieden.
- Versterken van samenwerking binnen cluster Veluwe West.

VNOG en regionale samenwerking

De infrastructuur achter hulpverlening moet robuust en betrouwbaar zijn. De meldkamer waar noodgevallen uit Nunspeet binnenkomen is onderdeel van Meldkamer Oost-Nederland (MkON), de grootste meldkamer van Nederland. Nederlandse 112-meldkamers ervaren structurele capaciteits- en personeelsproblemen, en ook de MkON heeft te maken gehad met technische verstoringen. Structurele tekorten mogen niet leiden tot vertragingen in

noodsituaties.

Nunspeet maakt deel uit van de VNOG, waarin 22 gemeenten samenwerken op de Veluwe en in de Achterhoek. Die schaalgrootte heeft voordelen, maar zorgt er ook voor dat individuele gemeenten minder directe invloed hebben. Momenteel wordt gewerkt aan een structurele besparing van bijna €1,9 miljoen richting 2026, terwijl de opgaven juist toenemen. Die spanning vraagt om scherpe keuzes. Veiligheid mag geen abstract regionaal onderwerp zijn, maar moet voelbaar en betrouwbaar blijven op lokaal niveau.

- Inzetten op voldoende capaciteit, personeel en technologie bij de MkON.
- Kritisch volgen van ontwikkelingen rond meldkamer capaciteit en waar nodig signaleren richting veiligheidsregio en Rijk.
- Actieve deelname aan besluitvorming binnen de VNOG, met bijzondere aandacht voor de belangen van Nunspeet.
- Regelmatige terugkoppeling aan de gemeenteraad over regionale besluiten en begrotingsontwikkelingen.
- Versterken van samenwerking met buurgemeenten in cluster Veluwe West.
- Waakzaam blijven dat bezuinigingen binnen de VNOG niet ten koste gaan van hulpdiensten in Nunspeet.

3. ECONOMIE, WERKEN INKOMEN

3.1 Ondernemen

Ondernemerschap is de motor van een sterke lokale economie. Nunspeet heeft al een goed vestigingsklimaat, maar stilstand is geen optie. De kracht ligt bij ondernemers zelf. De rol van de gemeente is ruimte geven, drempels wegnemen en initiatieven mogelijk maken — niet alles voorschrijven of controleren vanuit wantrouwen. Een gezonde lokale economie is de ruggengraat van een veerkrachtige gemeenschap.

Te vaak loopt het vast op regels, procedures en trage besluitvorming. Dat moet anders. Regels, procedures en belastingen moeten eenvoudig en voorspelbaar zijn, zodat ondernemers kunnen doen waar zij goed in zijn. Door actief te luisteren en samen te werken zorgen we dat bestaande ondernemers blijven en nieuwe initiatieven zich welkom voelen. Winkelleegstand is een zorgpunt dat om structurele aandacht vraagt: een integrale aanpak waarbij horeca, detailhandel, evenementen en ondernemersorganisatie elkaar versterken.

Organisatie van ondernemers

Een sterk vestigingsklimaat vraagt om georganiseerde ondernemers die gezamenlijk hun belangen behartigen en hun omgeving versterken. De gemeente faciliteert, maar ondernemers nemen het voortouw.

Het BIZ-plan voor het centrum biedt structuur en continuïteit waar het nu ontbreekt. Met de beoogde invoering per 1 januari 2027 ontstaat een steviger basis dan de huidige reclamebelasting: alle ondernemers in het afgebakende gebied doen verplicht mee, er komt een gezamenlijke investeringspot en een betaalde centrummanager zorgt voor coördinatie. De gemeenteraad sprak zich in september 2025 unaniem uit voor de BIZ, mits het draagvlak bij ondernemers aanwezig is. Dat draagvlak is doorslaggevend — de vereiste drempel is hoog, zowel in aantal als in WOZ-waarde. Juist ondernemers met hoge WOZ-waarden moeten worden overtuigd. Als het draagvlakonderzoek niet de benodigde meerderheid oplevert, blijft de reclamebelasting bestaan. Daarom ontwikkelen we een actieplan draagvlak BIZ.

Ondernemersverenigingen als Nunspeet Onderneemt Samen, de Bedrijvenkring Nunspeet en Ondernemend Elspeet spelen een sleutelrol. We vinden dat zij in de eerste plaats belangenbehartigers moeten zijn: lobbyen bij de gemeente en kennisdeling via netwerken. Evenementenorganisatie hoort bij gespecialiseerde organisaties. Subsidies richten we daarom op belangenbehartiging, niet op evenementen. Een kleiner takenpakket met behoud van subsidies geeft verenigingen ruimte om te investeren in ledenwerving. Goede samenwerking tussen verenigingen voorkomt versnippering.

Parkmanagement is een goed voorbeeld van hoe ondernemers hun belangen zelf organiseren. Op De Kolk is sinds 2018 een coöperatie actief waarbij deelname verplicht is. Als ondernemers zelf investeren in parkmanagement, zijn we bereid dit te matchen via een matching grant tot een bepaald maximum per bedrijventerrein, voor opstartkosten en salaris parkmanager.

- Actieplan draagvlak BIZ ontwikkelen om ondernemers te overtuigen van de meerwaarde.

- Nieuwe stichting voor uitvoering van de BLZ faciliteren, zonder gemeentelijke inmenging in de dagelijkse gang van zaken.
- Betaalde centrummanager aanstellen als vast aanspreekpunt, met budget vrijgemaakt in deze raadsperiode.
- Subsidies voor ondernemersverenigingen richten op belangenbehartiging, niet op evenementen.
- Samenwerking tussen ondernemersverenigingen stimuleren om versnippering te voorkomen.
- Parkmanagement faciliteren: gemeente matcht investeringen van ondernemers via matching grant.

Arbeidsmarkt

Er is krapte op de arbeidsmarkt. De beste oplossing is Nunspeet een gemeente maken waar mensen willen en kunnen wonen. Daarnaast moet het weer lonen om te werken — een context die het Rijk mede heeft gecreëerd en die belangrijk is voor het gemeentelijk beleid.

Omscholing wordt een steeds belangrijkere component van een gezonde arbeidsmarkt. We zetten sterk in op leven lang leren en stimuleren samenwerking met onderwijsinstellingen zoals ROC's. De gemeente treedt op als verbinder tussen werkgevers, werkzoekenden en onderwijsinstellingen, zonder extra informatieloketten of subsidies aan individuen. We kijken breed naar waar kansen liggen, zonder focus op specifieke doelgroepen of sectoren.

Daarnaast willen we voorrang op sociale huur voor vitale beroepen als leraar, zorgmedewerker of predikant. Sinds de aanpassing van de Huisvestingswet in 2023 is dit juridisch mogelijk via de huisvestingsverordening in samenwerking met woningcorporaties. Meerdere gemeenten maken hier al gebruik van.

- Nunspeet aantrekkelijker maken als woon- en werkgemeente.
- Samenwerking met ROC's stimuleren voor lokale opleidingen en omscholingsmogelijkheden.
- Gemeente coördineert en verbindt werkgevers, werkzoekenden en onderwijsinstellingen.
- Voorrang op sociale huur voor vitale beroepen via de huisvestingsverordening.

Regeldruk verminderen

Ondernemers lopen te vaak vast op regels en procedures. We pakken dit aan met concrete maatregelen die administratieve lasten verminderen.

Vergunningprocedures worden gestandaardiseerd zodat vergelijkbare aanvragen op dezelfde manier worden behandeld — voorspelbaar voor ondernemers, efficiënt voor de gemeente. Een centraal ondernemersloket wordt het eerste aanspreekpunt voor alle ondernemersvragen en voorkomt dat ondernemers van het kastje naar de muur worden gestuurd. En we gaan uit van vertrouwen: de gemeente grijpt alleen in bij structurele problemen, niet vanuit wantrouwen.

- Standaardisering van vergunningprocedures.
- Centraal ondernemersloket bij de gemeente als eerste aanspreekpunt.

- Zoveel mogelijk vergunningen online aanvraagbaar maken.
- Heldere website met alle vereisten en vergunningen per branche.
- Meer vertrouwen en minder controle: uitgaan van goede intenties van ondernemers.

3.2 Werk en inkomen

Iedereen in Nunspeet moet de kans krijgen om passend werk te vinden en een waardig inkomen te verdienen. Door samen te werken met ondernemers, onderwijs en regionale partners zorgen we dat vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten.

Sociale zekerheid blijft essentieel. Inwoners met een laag inkomen, en zeker gezinnen met kinderen, moeten kunnen rekenen op ondersteuning. Tegelijk willen we kritisch zijn op regelingen die weinig toevoegen. Door te stroomlijnen en overlap te verminderen, zetten we middelen doelgericht in. Arbeid moet lonen, ondersteuning moet eerlijk zijn en niemand mag buiten de boot vallen. Hulp moet tijdelijk en ontwikkelingsgericht zijn, niet passief en structureel.

Dagbesteding en beschut werk

Voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bieden dagbesteding en beschut werk structuur, sociale contacten en zingeving. We maken daarin een duidelijk onderscheid. Voor inwoners met perspectief op betaald werk moet dagbesteding gericht zijn op ontwikkeling: werkritme opbouwen, vaardigheden en zelfvertrouwen. Voor mensen die blijvend ondersteuning nodig hebben, moet dagbesteding vooral zinvol, veilig en passend zijn. De aanbieder bepaalt in welk spoor iemand zit en kan dit aanpassen wanneer de situatie verandert.

In Nunspeet zijn verschillende aanbieders actief, van Philadelphia met vijf locaties tot kleinschalige initiatieven die maatwerk bieden. Deze diversiteit is waardevol. Hoogwaardige dagbesteding moet tegelijk financieel verantwoord zijn — de gemeenteraad krijgt inzicht in de kostenstructuur.

Voor beschut werk zien we een belangrijke rol voor de Inclusief Groep, een publieke NV met gemeenten als aandeelhouders die de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet uitvoert. Deze organisatie beschikt over de expertise om mensen te begeleiden naar betekenisvol en passend werk.

- Dagbesteding inrichten met twee sporen: voorbereiding op werk voor wie perspectief heeft, en zinvolle dagbesteding voor wie blijvend ondersteuning nodig heeft.
- Aanbieder bepaalt het spoor en past dit aan wanneer de situatie verandert.
- Actieve ondersteuning van sociale werkgevers zoals de Inclusief Groep bij beschut werk.
- Continuïteit, toegankelijkheid en kwaliteit waarborgen bij dagbestedingslocaties.
- Transparante kostenstructuur: gemeenteraad krijgt inzicht zodat dagbesteding betaalbaar blijft.

Bijstand en minimaregelingen

Sociale zekerheid moet effectief en doelgericht zijn. Ondersteuning richten we op wie het echt nodig heeft, met aandacht voor gezinnen met kinderen. Nunspeet heeft vergeleken met vergelijkbare gemeenten een relatief eenvoudig stelsel van minimaregelingen, en dat willen we zo houden.

De gemeente biedt twee basisregelingen voor huishoudens tot 120% van de bijstandsnorm: een bijdrage voor gemeentelijke belastingen en een bijdrage voor sociaal-culturele activiteiten (€200 per jaar voor volwassenen, €350 voor kinderen). Deze bedragen worden elke twee jaar beoordeeld. Daarnaast zijn er aanvullende regelingen via externe fondsen zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Volwassenenfonds — deze noemen we informatief, de gemeente ondersteunt ze niet financieel.

We handhaven de inkomensgrens van 120% en richten ons op het effectiever maken van bestaande regelingen. De focus ligt op betere ondersteuning via budgetbegeleiding en schuldhulp, niet op het uitbreiden van regelingen. Op langere termijn willen we bewegen van kwijtschelding naar budgetbegeleiding, maar we houden de regelingen de komende periode aan en evalueren kritisch op effectiviteit.

Een eerste stap is het stoppen met de witgoedregeling binnen deze raadsperiode. De vrijgekomen ruimte zetten we in via kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en op den duur verlaging van belastingen. Veel potentieel belanghebbenden maken geen gebruik van regelingen door ingewikkelde formulieren of onbekendheid. Het Financieel Trefpunt Nunspeet is daarom een belangrijk laagdrempelig loket waarvan we de bekendheid willen vergroten.

- Inkomensgrens handhaven op 120% van de bijstandsnorm.
- Bedragen sport- en cultuurbijdrage vasthouden en elke twee jaar beoordelen.
- Minimaregelingen richten op basisbehoeften: sport, cultuur, zorg en onderwijs.
- Witgoedregeling stoppen binnen deze raadsperiode.
- Regelingen waar mogelijk samenvoegen voor eenvoud en overzicht.
- Op termijn bewegen naar automatische toekenning waar mogelijk.
- Bekendheid Financieel Trefpunt vergroten; formulieren herschrijven in begrijpelijke taal en digitale aanvraag mogelijk maken.
- Uitgaan van vertrouwen, maar streng handhaven bij fraude met terugvordering.

Tegenprestatie

De Participatiewet biedt gemeenten de mogelijkheid een tegenprestatie te vragen van bijstandsgerechtigden. De wet Participatiewet in Balans, per 1 januari 2025 ingevoerd, vervangt dit door 'maatschappelijke participatie': onbeloonde activiteiten gericht op deelname aan het maatschappelijk leven.

We kiezen voor stimuleren met maatwerk. Inwoners met een uitkering ondersteunen we actief om een zinvolle bijdrage te leveren, als onderdeel van hun traject naar werk. Dat kan via vrijwilligerswerk, buurtprojecten of ondersteuning bij maatschappelijke organisaties. De gemeente bepaalt in overleg met de inwoner wat passend is. Activiteiten moeten zinvol zijn, geen strafwerk. Niet-zichtbare beperkingen zoals autisme, ADHD of chronische pijn vragen om extra aandacht — hiervoor is een eenmalige medische verklaring vereist, op kosten van de cliënt.

Het stimuleren gebeurt zonder directe sancties: als iemand niet meewerkt, blijft de uitkering doorlopen. Wel geldt een maximale termijn waarna opnieuw wordt

geëvalueerd of een meer verplichtend karakter nodig is.

- Zinnvolle taken aanbieden die bijdragen aan de gemeenschap, gekoppeld aan het re-integratietraject.
- Stimuleren met maatwerk: in overleg bepalen wat past bij mogelijkheden en interesses.
- Rekening houden met niet-zichtbare beperkingen; medische verklaring vereist, eenmalig geldig.
- Geen directe sancties bij niet meewerken, maar maximale termijn waarna evaluatie volgt.

4. BOUWEN, WONEN EN VERKEER

4.1 Bouwen en wonen

Ook Nunspeet heeft te maken met een ernstig woningtekort. Woningen worden snel verkocht, maar nieuwe bouwprojecten blijven steken. Bouwgrond is schaars, regels zijn complex en kosten lopen op. Voor starters is geen enkele woning betaalbaar, de slaagkans op een sociale huurwoning is gedaald en voor jongeren zeer laag. De impact wordt onderschat: twintigers en dertigers kiezen voor minder kinderen, gezinnen die willen uitbreiden worden tegengehouden, ouderen vinden geen passende woning. Het is geen praktisch probleem, het is een crisis die levens stilzet.

Voldoende woonruimte creëren is een absolute publieke prioriteit. Projecten zoals 't Hul Noord en Nieuw Feithenhof moeten honderden woningen opleveren. Maar ambities alleen zijn niet genoeg — projecten moeten daadwerkelijk worden gerealiseerd, en dat vraagt om snelheid, helderheid en vastberadenheid. De gemeente werkt aan een Omgevingsprogramma Volkshuisvesting: tot 2040 zijn ruim 1.200 nieuwe woningen nodig, waarvan circa 1.000 in de kern Nunspeet.

De kernen mogen nooit een vrijplaats worden om de woningcrisis op te lossen. We hebben prachtige, landelijke dorpen en dat karakter moeten we behouden. Bouwen hoort niet slordig te zijn, maar kan wel eenvoudiger, sneller en mooier. Het landelijke STOER-advies uit 2025 bevestigt dit: gemeenten moeten stoppen met lokale bouweisen bovenop wettelijke minimums. We willen dat Nunspeet dit principe volgt.

Meer woningen bouwen is noodzakelijk, maar niet voldoende. In tijden van schaarste ontstaan nieuwe woonvormen: woningen splitsen, aan- of inwoning, leegstaande panden benutten of kleinere wooneenheden realiseren. De gemeente moet zulke initiatieven mogelijk maken, niet tegenwerken.

Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen vormen het economische hart van Nunspeet. De gemeente beschikt over kleinschalige, lokaal georiënteerde terreinen die passen bij het karakter: Lepelingen I en II, Feithenhof, De Kolk en binnenkort Elspeet. De ontwikkeling van De Kolk is een succesverhaal: fase 1 was snel uitverkocht, fase 2 is in ontwikkeling. De aangescherpte toekenningscriteria, met meer gewicht voor het aantal werknemers uit Nunspeet en Elspeet, zijn een positieve ontwikkeling.

Ondernemers moeten kunnen groeien zonder vast te lopen op ruimtegebrek of verouderde infrastructuur. Netcongestie is een concreet probleem: grootverbruikers ontvangen al brieven van Liander dat ze niet meer mogen verbruiken dan het voorgaande jaar. De gemeente heeft met Parkmanagement De Kolk een intentieovereenkomst getekend voor een smart energy hub — een systeem waarbij bedrijven samenwerken aan opwek, opslag en verbruik van energie.

- We pakken de realisatie van bedrijventerrein binnen de planperiode actief op en evalueren daarna of verdere uitbreiding nodig is.
- Bij kaveluitgifte wegen we zwaar op lokaal verankerd ondernemerschap: aantal werknemers uit Nunspeet/Elspeet en binding met de gemeente.
- We ondersteunen de smart energy hub op De Kolk en gebruiken de lessen voor

andere terreinen.

- We geven ondernemers maximale vrijheid bij inrichting en bebouwing, met aandacht voor esthetiek maar zonder overmatige regeldruk.
- We faciliteren uitbreiding van bestaande Nunspeetse bedrijven door flexibel om te gaan met kavels.

Nieuwbouw en procedures

Het woningtekort vraagt om snelle oplossingen. We willen bouwen en verbouwen eenvoudiger maken door regels te versoepelen waar dat kan, zonder concessies aan kwaliteit en dorpsidentiteit. We kijken per situatie of extra bouwlagen passen bij de omgeving. Waar het landschap het toelaat geven we meer ruimte; waar het karakter kwetsbaar is, blijven we zorgvuldig.

We willen flexibeler omgaan met bouwen op eigen terrein, ook op agrarische grond. Boeren en grondeigenaren moeten hun grond slimmer kunnen benutten voor extra woningen, mantelzorg of kleinschalige bedrijvigheid. Transformatie van leegstaand vastgoed — kantoren naar woningen, winkels naar appartementen — staan we actief toe. Nunspeet houdt zich aan wettelijke minimums voor stikstof zonder extra gemeentelijke eisen en maakt gebruik van extern salderen om woningbouw mogelijk te maken.

Zelfbouw en collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) sluiten goed aan bij het karakter van onze dorpen. In Hulshorst en 't Hul Noord wordt een substantieel aandeel CPO gestimuleerd. Procedures moeten woningbouw mogelijk maken, niet vertragen. We houden ons aan wettelijke minimums en voegen geen extra eisen toe. Duurzaamheid mag een keuze zijn, geen blokkade. We stroomlijnen de Welstandsnota: massa, hoogte, positie en architectonische stijl zijn voldoende kaders. Kleine uitbreidingen worden vrijgesteld. Grote projecten moeten ook werk opleveren voor Nunspeetse ondernemers — we stimuleren inzet van lokale onderaannemers en monitoren periodiek hoe lokale bedrijven profiteren.

- We kijken per situatie of extra bouwlagen passen bij de omgeving.
- We gaan flexibeler om met bouwen op eigen terrein, inclusief agrarische grond.
- We stimuleren transformatie van leegstaand vastgoed naar woningen.
- We benutten stikstofwinst via extern salderen; geen extra gemeentelijke stikstof-eisen.
- We stimuleren een substantieel aandeel CPO bij grote projecten.
- We volgen het STOER-principe: geen lokale bouweisen bovenop wettelijke minimums.
- We versnellen vergunningstrajecten en schrappen duurzaamheidsvoorwaarden die vertraging veroorzaken.
- We stroomlijnen de Welstandsnota en voeren voorvergunnings-vrijstelling in voor standaardwerkzaamheden.
- We stimuleren inzet van lokale onderaannemers en monitoren periodiek de lokale participatie.

Innovatieve woonvormen

De woningmarkt staat onder enorme druk. Starters en alleenstaanden met een modaal inkomen vinden geen betaalbare woning meer. Door flexibiliteit toe te staan en nieuwe woonvormen mogelijk te maken, kunnen we sneller reageren op de woningnood.

Bijgebouwen en recreatiewoningen kunnen bijdragen aan het woningaanbod. Veel percelen hebben bijgebouwen die nu niet als woning mogen worden gebruikt. We staan bewoning toe zolang dit geen overlast veroorzaakt, met heldere voorwaarden. Permanente bewoning van recreatiewoningen maken we mogelijk waar dit verantwoord is, geclusterd in afgebakende zones zodat het recreatieve karakter intact blijft.

Tiny houses en flexwoningen bieden kansen om snel woningaanbod te creëren voor starters en jongeren. We willen circa 10-15 kwalitatieve tiny houses of flexwoningen realiseren op gemeentelijke locaties. Tijdelijke tiny houses worden eenvoudiger vergund dan permanente bebouwing. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor een starterscampus met circa 100 compacte sociale huurwoningen, modulair en circulair gebouwd, met goed sociaal beheer en beperkte huurtermijnen als springplank naar een reguliere woning. Toewijzing gebeurt primair aan inwoners van Nunspeet.

- We staan bewoning van bijgebouwen toe met heldere voorwaarden.
- We staan permanente bewoning van recreatiewoningen toe waar verantwoord, geclusterd in afgebakende zones.
- We realiseren circa 10-15 tiny houses of flexwoningen voor starters en jongeren.
- We onderzoeken een starterscampus met circa 100 sociale huurwoningen, met modulaire bouw en goed sociaal beheer.
- Huurders van een starterscampus behouden hun inschrijftijd voor doorstroming.
- Toewijzing van innovatieve woonvormen gebeurt primair aan inwoners van Nunspeet.
- We pakken onderverhuur en misbruik strikt aan via registratieplicht en handhaving.

Betaalbaar wonen

Een gezonde woningmarkt begint bij voldoende betaalbare woningen voor eigen inwoners. Juridisch zijn er grenzen, maar binnen de wet zijn er mogelijkheden: bij nieuwbouw passen we objectieve criteria toe zoals inschrijfduur en maatschappelijke binding. We willen dat Nunspeet dit maximaal benut.

Speculatie gaan we tegen. Woningen zijn bedoeld om in te wonen, niet om in te beleggen. We voeren zelfbewoningsplicht in bij nieuwbouw met een termijn van maximaal vijf jaar en passen opkoopbescherming toe in gebieden met hoge druk.

We streven naar een evenwichtige woningmix over sociale huur, middenhuur en betaalbare koop. Sociale huur is nu noodzakelijk, maar moet doelgericht blijven en doorstroming bevorderen. Omnia Wonen beheert ruim 2.700 sociale huurwoningen in Nunspeet. We sturen actief op lokale binding binnen het regionale systeem Huren Noord-Veluwe. We rapporteren transparant over toewijzing aan

verschillende doelgroepen, binnen de wettelijke kaders.

Pauzewoningen zijn een uiterste noodvoorziening voor schrijnende situaties — tijdelijk, streng getoetst en menswaardig. Bij startersregelingen zijn we terughoudend: de gemeente moet geen bank worden. De focus ligt op het wegnemen van belemmeringen en het creëren van aanbod, niet op financiële lapmiddelen.

- We creëren ruimte voor voorrang op basis van objectieve criteria zoals inschrijfduur en maatschappelijke binding.
- We voeren zelfbewoningsplicht in bij nieuwbouw met een termijn van maximaal vijf jaar.
- We passen opkoopbescherming toe in gebieden met hoge druk.
- We streven naar een evenwichtige woningmix en bevorderen doorstroming.
- We rapporteren transparant over toewijzing van sociale huur.
- Toewijzing gebeurt binnen wettelijke kaders; de gemeente verleent geen extra urgentie.
- Gemeentelijke leningen voor starters blijven beperkt tot uitzonderlijke gevallen.

Participatie bij ruimtelijke projecten

Goede participatie is essentieel voor draagvlak bij bouwprojecten. We verschuiven participatie naar de voorkant: vroeg in het proces, met echte invloed en heldere terugkoppeling. In kleinere kernen zoals Hulshorst is vroegtijdige betrokkenheid extra belangrijk — grootschalige plannen die niet passen bij de dorpsidentiteit moeten worden vermeden.

Per projectfase organiseren we één gestructureerd inspraakmoment.

Omwonenden weten ruim van tevoren dat er participatie aankomt. Een digitaal bouwdashboard maakt de voortgang van projecten transparant: inwoners zien in welke fase een project zich bevindt en hoe met hun input is omgegaan. Bij grotere projecten binnen de omgevingswet is een omgevingsdialoog verplicht; bij kleinere projecten volstaat notificatie aan direct-belanghebbenden.

- We organiseren één gestructureerd participatiemoment per projectfase.
- We betrekken omwonenden vroegtijdig, met name in kleinere kernen.
- We creëren een digitaal bouwdashboard voor transparante voortgang en resultaten van participatie.
- We evalueren participatiecasussen minimaal tweejaarlijks en vertalen deze naar procesverbeteringen.

Grondbeleid

De gemeente bezit en verpacht aanzienlijke hoeveelheden grond en kan daarmee sturen op waar en hoe er wordt gebouwd. Bij elk project weegt de gemeente af welke rol passend is: volledig zelf ontwikkelen (actief), in partnerschap (actief faciliterend) of ruimte geven aan private initiatieven (faciliterend).

Grondtransacties verlopen primair via minnelijke onderhandelingen.

Grondeigenaren verdienen eerlijke behandeling met ruimte voor compensatie en

grondruil. Onteigening is alleen aan de orde als uiterste middel bij aantoonbaar groot publiek belang. Agrariërs verdienen bijzondere zorgvuldigheid: grond is de basis van hun bedrijf en identiteit. Bij vrijwillige verkoop bieden we eerlijke vergoeding en begeleiding bij herstructurering. We gaan zorgvuldig om met stikstofruimte die vrijkomt en faciliteren actief bij vervangende grondaankopen, in samenwerking met provincie en Rijk. Het vestigen van voorkeursrecht geeft de gemeente regie en voorkomt speculatie.

Om belangenverstrengeling te voorkomen verdelen we de portefeuilles wonen en ruimtelijke ordening over verschillende wethouders.

- We geven prioriteit aan minnelijke grondverwerving met ruimte voor compensatie en grondruil.
- We gebruiken onteigening alleen als uiterste middel.
- We behandelen agrariërs met extra zorgvuldigheid: eerlijke vergoeding, begeleiding bij herstructurering en actieve facilitering bij vervangende grondaankopen.
- We zetten stikstofruimte strategisch in zonder boeren te benadelen.
- We zetten voorkeursrecht strategisch in waar gemeentelijke regie gewenst is.
- We waarborgen transparantie over grondstrategieën en handhaven marktconforme grondprijzen.
- We verdelen de portefeuilles wonen en ruimtelijke ordening over verschillende wethouders.

4.2 Verkeer en infrastructuur

Verkeer en vervoer zijn de aderen van onze samenleving. Mobiliteit gaat over vrijheid, bereikbaarheid en kansen. Openbaar vervoer verbindt dorpen en regio's, eigen vervoer is onmisbaar, en de fiets speelt een steeds grotere rol. Infrastructuur moet aansluiten bij deze realiteit: veilig en toekomstbestendig.

Goede infrastructuur is het stille fundament onder onze leefbaarheid en economie. Wegen, bruggen, fietspaden en riolering vragen niet alleen onderhoud, maar ook een langetermijnvisie. Veel vraagstukken overstijgen de gemeentegrens — regionale samenwerking is onmisbaar en Nunspeet moet daarin niet afwachten maar leiding nemen.

Auto en parkeren

De auto blijft voor veel Nunspeters onmisbaar. We willen verkeer slimmer sturen, niet frustreren. Duidelijke parkeerroutes en bestaande platforms zoals prettigparkeren.nl beperken zoekverkeer zonder extra gemeentelijke bureaucratie.

We zijn kritisch op symptoombestrijding: afsluitingen, paaltjes en drempels lossen verkeersproblemen zelden op. Het aanpassen van wegprofielen werkt vaak beter en natuurlijker. Snelheid verlagen kan zinvol zijn, maar alleen met adequate handhaving en passende wegprofielen — zonder handhaving ontstaat schijnveiligheid.

In het centrum neemt de parkeerdruk toe door nieuwe appartementen en functiemenging. Het ontheffingensysteem voor de blauwe zone moet tijdig worden geëvalueerd. Parkeerproblemen in wijken pakken we wijkgericht aan met concrete maatregelen en duidelijke termijnen.

We maken ruimte voor laadmogelijkheden voor elektrische auto's, maar staren ons niet blind op elektrisch rijden. We voeren een ruimhartig beleid op kabelgoottegels zodat inwoners kunnen laden vanaf hun eigen gevel. Eigen laadpalen en kabelgoottegels zijn ook een eerste stap om de druk op het elektriciteitsnetwerk te verminderen bij netcongestie.

- Terughoudend met afsluitingen en drempels; kies voor natuurlijke oplossingen via wegprofielen.
- Maatwerk bij snelheidsmaatregelen: alleen met adequate handhaving en passende wegprofielen.
- Onderzoek naar verkeerssituatie Varelseweg Hulshorst.
- Gefaseerde uitbreiding van laadmogelijkheden; ruimhartig beleid op kabelgoottegels.
- Actieve preventie van laadpaalkleven door voldoende laadcapaciteit en handhaving.
- Tijdige evaluatie van het ontheffingensysteem blauwe zone.
- Parkeerproblemen wijkgericht aanpakken met concrete maatregelen en duidelijke termijnen.

Fiets

Fietsen is gezond, betaalbaar en geeft inwoners vrijheid. Toch schiet het

fietsbeleid op onderdelen tekort. Het verbod op fietsparkeren in de Dorpsstraat en op de Markt werkt halfslachtig: er is weinig handhaving en te weinig aantrekkelijke alternatieven. We investeren liever in veilige, goed zichtbare fietsparkeerplekken die logisch aansluiten op looproutes, in plaats van vooral te verbieden. Ook buiten het centrum verdient de fiets aandacht. E-bikes en speed pedelecs hebben het tempo op fietspaden veranderd en daar moet de infrastructuur op worden aangepast.

- Investeren in aantrekkelijke en veilige fietsparkeerplekken in het centrum.
- Infrastructuur aanpassen aan e-bikes en speed pedelecs.

Trein en Station Nunspeet

De stationsvernieuwing wordt afgerond in het voorjaar van 2026. We willen dat deze voorzieningen goed worden behouden en onderhouden. De treinverbinding laat al jaren een dalende kwaliteit zien met vertragingen en uitval. Openbaar vervoer is een basisvoorziening en vraagt om blijvende inzet. We steunen de lobby voor een intercityverbinding in Harderwijk, die de bereikbaarheid van de hele regio kan versterken.

- Nieuwe stationsomgeving goed behouden en onderhouden.
- Steun voor lobby intercityverbinding Harderwijk.

Busvervoer

Busvervoerder EBS kampt met ernstige problemen: personeelstekorten, hoog ziekteverzuim en technische problemen met elektrische bussen leiden tot rituitval tot 10%. Het contract loopt tot 2035. We vinden deze situatie zorgwekkend en willen dat de gemeente provinciale druk voor verbetering ondersteunt.

Bij het AMVO-vervoer voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften leiden chauffeurstekorten en planningsproblemen tot onacceptabel lange reistijden. Kwaliteit en menselijkheid moeten voorop staan. Vrijwilligersinitiatieven zoals buurtbussen kunnen een waardevolle aanvulling zijn.

- Behoud van het busnetwerk zonder schrappen van lijnen voordat betrouwbaarheid op orde is.
- Kritisch volgen van prestaties EBS en ondersteunen van provinciale druk.
- Betere organisatie AMVO-vervoer met kortere, voorspelbare reistijden.
- Stimuleren van buurtbussen en vrijwilligersinitiatieven.
-

Spoortunnel en brilconstructie Eperweg

De aansluiting van de Eperweg op de A28 kent twee gelijkvloerse kruisingen die verkeersveiligheid en doorstroming beperken. Een brilconstructie biedt een bewezen oplossing met ongelijkvloerse aansluiting. De spoortunnel is strategisch interessant maar veel duurder en vraagt een integrale aanpak met ProRail en Rijkswaterstaat.

In de huidige raadsperiode is fors geïnvesteerd in grote infrastructuur. We zien daarom geen ruimte voor directe uitvoering, maar willen nu investeren in voorbereiding zodat bij veranderende prioriteiten snel kan worden doorgepakt. De

brilconstructie heeft prioriteit vanwege directe verkeersveiligheidswinst, maar we onderzoeken beide projecten in samenhang.

- Brilconstructie als prioriteit, beide projecten in samenhang onderzoeken.
- Geen directe uitvoering komende raadsperiode; wel investeren in voorbereidende studies en verkeerskundige analyses.
- Intensief overleg met Rijkswaterstaat, ProRail en regionale partners.
- Actief en zichtbaar blijven zodat projecten op de agenda blijven.

5. NATUUR, ENERGIE EN LEEFOMGEVING

5.1 Boeren

Boeren vormen de ruggengraat van Nunspeet. Hun werk gaat verder dan voedselproductie: zij onderhouden het landschap, dragen bij aan biodiversiteit en vormen al generaties lang een onmisbare schakel tussen natuur en gemeenschap. Nederlandse boeren behoren tot de wereldtop in vakmanschap, innovatie en efficiëntie. Die erkenning verdienen zij niet alleen internationaal, maar juist ook lokaal.

De afgelopen jaren zijn boeren vaak neergezet als veroorzakers van maatschappelijke problemen. We kiezen nadrukkelijk voor een andere benadering: waardering voor hun bijdrage aan economie, cultuur en leefbaarheid. Tegelijk zijn we realistisch. De sector staat onder zware druk. Jonge boeren worstelen met opvolging, hoge grondprijzen en ondoorzichtige regelgeving. De stapeling van milieuregels rond stikstof, PFAS en waterkwaliteit maakt het dagelijks werk complex en soms uitzichtloos. Daarbovenop komt de druk op grond voor woningbouw en natuurontwikkeling.

We geloven in vertrouwen en realisme. Boeren zijn bereid mee te bewegen, mits regels uitvoerbaar, eerlijk en praktisch zijn. Dat betekent ruimte voor korte ketens en streekproducten, ondersteuning van boerderijwinkels en erkenning van boeren als natuurbeheerders. Onze inzet is balans: boeren, natuur en samenleving hand in hand.

Bedrijfsopvolging en innovatie

De agrarische sector verdient perspectief. Jonge boeren hebben te maken met hoge grondprijzen, beperkte toegang tot kapitaal en steeds complexere regelgeving. Programma's zoals BoerenPerspectief en BAJK spelen een belangrijke rol bij begeleiding van bedrijfsovername en langetermijnstrategie. Daarnaast verdient de weerbaarheid van boeren aandacht: initiatieven zoals Zorg om Boer en Tuinder (ZOB) en hulplijn Taboer bieden waardevolle ondersteuning aan agrariërs die kampen met stress en onzekerheid. Preventie begint bij structurele aanpak: minder regeldruk en een overheid die voorspelbaar en bereikbaar is.

De grootste winst voor een toekomstbestendige sector ligt in innovatie en slimme investeringen. Gemeentelijke subsidies zijn hiervoor vaak te beperkt — we zien vooral een rol voor provinciale en nationale programma's. Het kabinet stelt jaarlijks circa €500 miljoen beschikbaar voor agrarisch natuurbeheer. We willen dat Nunspeetse boeren actief en tijdig bij deze programma's worden betrokken. Innovatie kan vele vormen aannemen: precisielandbouw, emissiereducerende technieken of bedrijfsmodellen waarin natuurbeheer en productie hand in hand gaan. Cruciaal is dat innovatie praktisch en haalbaar is en niet leidt tot extra regeldruk.

- We stimuleren programma's zoals BoerenPerspectief en BAJK voor begeleiding bij bedrijfsovername en langetermijnstrategie.
- We versterken initiatieven zoals ZOB en Taboer met structurele aandacht voor preventie.
- We verminderen regeldruk en maken overheidscontacten voorspelbaarder en bereikbaarder.

- We ondersteunen boeren bij het aanvragen van provinciale en nationale innovatiesubsidies.
- We faciliteren kennisuitwisseling tussen boeren, onderzoeksinstellingen en maatschappelijke partners.
- We betrekken boeren proactief bij programma's voor agrarisch natuurbeheer.

Regeldruk en stikstof

Boeren ervaren een steeds verder toenemende regeldruk. Veel regels hebben afzonderlijk een begrijpelijke bedoeling, maar juist de stapeling leidt tot een onwerkbare situatie. Boeren besteden steeds meer tijd aan administratie terwijl hun ondernemerschap onder druk staat. Die opeenstapeling moet worden doorbroken.

Het stikstofbeleid heeft een grote impact gehad. Sinds de Raad van State in 2019 het Programma Aanpak Stikstof ongeldig verklaarde, zitten PAS-melders in juridische onzekerheid — boeren die te goeder trouw handelden en voldeden aan de geldende regels. We vinden het onacceptabel dat zij jarenlang in onzekerheid verkeren en zetten ons in voor perspectief via actieve lobby bij provincie en Rijk.

In Gelderland gelden sinds 2025 nieuwe salderingsregels met forse afroompercentages. Deze regels zijn onderdeel van de provinciale inspanning om natuurvergunningen weer mogelijk te maken, maar maken ontwikkeling voor veel bedrijven zeer lastig. Daarnaast vervalt vanaf 2026 de derogatie voor melkveebedrijven. Het afschaffen ondermijnt kringlooplandbouw en stimuleert juist meer kunstmestgebruik. We lobbyen bij EU en Rijk voor heroverweging.

Vrijwillige maatregelen en lokaal maatwerk werken beter dan opgelegde landelijke bureaucratie. De gemeente kan een actieve rol spelen door het faciliteren van stikstof- en salderingsbanken, zodat vrijkomende ruimte efficiënt en rechtvaardig wordt ingezet. Te strenge regels werken grootschaligheid juist in de hand — we willen dat beleid lokale familiebedrijven ondersteunt, niet dwingt tot ongewenste schaalvergroting.

- We beschermen boeren tegen disproportioneel stikstofbeleid door actieve lobby bij provincie en Rijk.
- We lobbyen voor heroverweging van afschaffing derogatie als instrument voor kringlooplandbouw.
- We zetten in op stikstof- en salderingsbanken voor efficiënte toewijzing van vrijkomende ruimte.
- We dringen regeldruk drastisch terug door stapeling tegen te gaan en regels beter af te stemmen.
- We communiceren transparant over salderingsregels, zodat boeren weten waar ze aan toe zijn.

Korte ketens en lokale vermarkting

Boeren die rechtstreeks aan consumenten verkopen, versterken de lokale economie en creëren binding tussen producent en afnemer. Korte ketens zorgen voor eerlijke prijzen voor boeren, verse producten voor inwoners en minder voedselverspilling.

Boerderijwinkels bieden een aanvullend verdienmodel en maken het mogelijk producten te verkopen die niet voldoen aan de strikte eisen van supermarkten, maar wel van uitstekende kwaliteit zijn. Samenwerking tussen boeren en lokale horeca versterkt beide sectoren. Streekproducten dragen bij aan de identiteit van Nunspeet en maken bezoekers bekend met de kwaliteit van onze landbouw.

- We faciliteren boerderijwinkels door vergunningsprocedures eenvoudig te houden.
- We helpen bij promotie van lokale producten via gemeentelijke kanalen en evenementen.
- We onderzoeken mogelijkheden voor een streekproductlabel of samenwerking met toeristische voorzieningen.
- We maken lokale producten zichtbaar bij gemeentelijke inkoop waar dit past binnen aanbestedingsregels.

5.2 Dier en natuur

De natuur vormt het kloppend hart van Nunspeet. Het is geen decor dat er toevallig bij hoort, maar een fundamenteel onderdeel van wie we zijn. De Veluwe, de bossen, de heide, de meren — ze maken Nunspeet tot wat het is. Dieren vervullen daarin een bijzondere rol: ze geven kleur en leven aan de wereld om ons heen en vormen een onmisbaar onderdeel van het ecosysteem.

Bij woningbouw, infrastructuur en recreatie moet rekening worden gehouden met dieren en hun leef- en trekgebieden. Tegelijk moet er ruimte zijn voor de mens om te leven, te wonen en te werken. We streven naar maximale vrijheid voor dieren, zonder dat dit mensen significant belast. Dat vraagt om maatwerk, gezond verstand en af en toe moeilijke keuzes.

We kiezen voor een realistische, lokale aanpak van natuurbeheer. Geen overmaat aan regels, maar praktische maatregelen die passen bij Nunspeet. Natuur komt in de eerste plaats ten goede aan onze eigen inwoners. Recreatie en toerisme zijn welkom, maar mogen nooit leiden tot overbelasting van natuur of verlies van leefbaarheid.

Groen en biodiversiteit

Biodiversiteit vormt de kern van een gezond ecosysteem. We willen biodiversiteit beschermen en versterken met praktische, betaalbare maatregelen: groenstroken, nestgelegenheid, natuurlijke oevers en groen in tuinen en wijken. Nunspeet ondersteunt inwoners al actief hierbij en zet in op bloem- en kruidenrijke wegbermen. De subsidieregeling Erfbeplanting Buitengebied en particuliere initiatieven zoals die van golfbaan Het Rijk van Nunspeet verdienen waardering en voortzetting. Agrarisch natuurbeheer speelt eveneens een belangrijke rol — boeren die natuur- en voedselproductie combineren, dragen bij aan een rijker landschap.

De monumentale bomen in onze gemeente zijn levende monumenten die een onmisbare bijdrage leveren aan gezondheid en leefbaarheid. Toch verdwijnen waardevolle bomen nog te vaak door bouwprojecten, illegale kap en achterstallig onderhoud. Oude bomen zijn het uitgangspunt bij ruimtelijke plannen: wij bouwen eromheen en kappen alleen bij uiterste noodzaak.

We zijn kritisch op grootschalige kap voor biomassa. Houtverbranding uit bossen is geen duurzame energieoplossing. De gemeente beheert zelf circa 3.400 hectare natuur. We willen onze invloed actief benutten door in gesprek te gaan met Staatsbosbeheer over duurzaam bosbeheer. Groenstructuren moeten doorlopen in woonwijken, bedrijventerreinen en het centrum. We sluiten aan bij het Groenbeleidsplan 2019-2029 en willen het groenbeleidsbudget toereikend maken.

- Stimuleren van groenstroken, nestgelegenheid en natuurlijke oevers.
- Versterken en promoten van de subsidieregeling Erfbeplanting Buitengebied.
- Vergroening stimuleren van tuinen, daken en erven bij particulieren en bedrijven.
- Het centrum verder vergroenen, inclusief pleinen en parkeervoorzieningen.
- Groenbeleidsbudget toereikend maken.
- Kap van monumentale bomen alleen bij uiterste noodzaak, met verplichte

compensatie en herplant. Strenger handhaven op illegale kap.

- Kritisch op grootschalige kap voor biomassa; in gesprek met Staatsbosbeheer over duurzaam bosbeheer.

Natuurgebieden en water

De heide- en zandverstuivingsgebieden van Nunspeet zijn van onschatbare waarde. Het afsluiten van delen tijdens het broedseizoen van de nachtzwaluw steunt we, maar we kijken continu of beperkingen korter kunnen. Heldere communicatie en alternatieve routes zijn essentieel. Onze gemeente is rijk aan meren, plassen, beken en vijvers. Goed waterbeheer is essentieel. We zetten in op bescherming van grondwater, goed onderhoud van riolering en verbetering van waterkwaliteit — kostendekkend, zonder extra lasten voor inwoners. Vervuiling, overstorten en wateroverlast vragen om gerichte investeringen: afkoppelen van hemelwater, verbeteren van buffersystemen en innovatieve oplossingen voor schoning van vijvers en sloten.

- Natuurgebieden zoveel mogelijk openhouden voor recreatie, met respect voor kwetsbare natuur.
- Afsluitingen handhaven tijdens ecologisch gevoelige perioden, met regelmatige herijking.
- Toeristische druk monitoren en waar nodig bijsturen.
- Investeren in afkoppelen van hemelwater en verbeteren van buffersystemen.
- Duurzaam grondwaterbeheer gericht op kwaliteit en beschikbaarheid.
- Innovatieve maatregelen voor schoning van vijvers en sloten.
- Intensieve samenwerking met waterschappen.

Dieren

Herten zijn onlosmakelijk verbonden met het Veluwe landschap. Tegelijk kan een te hoge stand leiden tot verkeersonveiligheid, landbouwschade en overbegrazing. We kiezen voor evenwichtig faunabeheer: ruimte voor natuur, met oog voor veiligheid en leefbaarheid. Gereguleerd afschot is een noodzakelijk instrument wanneer natuurlijke regulering onvoldoende is. Wilde zwijnen veroorzaken toenemende problemen door schade aan landbouwgrond en natuur, verkeersrisico's en ziekteverspreiding. Actief beheer met afschot en preventieve maatregelen is noodzakelijk.

De terugkeer van de wolf is een succes van natuurbescherming, maar vraagt om realistisch beheer. De wolf hoort bij de Veluwe, maar onbeperkte groei is onverantwoord. Wanneer een wolf herhaaldelijk nabij bewoning komt, huisdieren doodt of dreigend gedrag vertoont, moet er snel worden opgetreden, inclusief afschot indien nodig. Veiligheid is geen onderhandelbaar belang. We waken ervoor dat natuurbescherming — of het nu om stikstof of wolven gaat — niet ten koste gaat van leefbaarheid en veiligheid.

De schaapskudde van Elspeet is veel meer dan natuurbeheer: met circa 220 schapen is zij een levend symbool van het Veluwe landschap met ecologische, culturele en educatieve waarde. De realisatie van een nieuwe schaapskooi moet voortvarend worden opgepakt en het voortbestaan van de kudde structureel geborgd.

- Regulering van edelhertenpopulaties in afstemming met Faunabeheer Nunspeet.
- Gereguleerd afschot afgestemd op draagkracht van het gebied.
- Preventieve maatregelen tegen zwijnschade; samenwerking met boeren en grondeigenaren.
- Lobby bij provincie voor snelle aanpak van probleemwolven, inclusief afschotvergunningen.
- Sturen op een beheersbare wolvenpopulatie; snelle interventie bij dreigend gedrag.
- Voorlichting aan inwoners over veilig gedrag in wolvengebied.
- Handhaven van regels rondom hondenpoep; signaleren van kansen voor extra losloopzones.
- Voortvarend realiseren van de schaapskooi en structureel borgen van het voortbestaan van de kudde.

5.3 Energie en afval

We kiezen voor een nuchtere en evenwichtige benadering van energie en milieu. Duurzaamheid moet praktisch, haalbaar en betaalbaar zijn — niet leiden tot eindeloze administratie en dure verplichtingen die weinig opleveren. Echte verduurzaming ontstaat van onderop: inwoners, ondernemers en verenigingen weten zelf het beste wat past bij hun woning, bedrijf of buurt. De gemeente faciliteert met heldere informatie en waar zinvol financiële instrumenten, maar geen dwang en geen symboolpolitiek. We streven naar een realistische energietransitie die ecologisch, sociaal én economisch houdbaar is.

De groeiende energievraag zet het elektriciteitsnet zwaar onder druk. In grote delen van Oost-Nederland is het net vrijwel verzadigd. Zonder tijdige ingrepen vormt netcongestie een directe rem op de ontwikkeling van Nunspeet: woningbouw, bedrijvigheid en maatschappelijke voorzieningen lopen vertraging op. Het is niet aan gemeenten om de klimaatdoelen 2030 te willen halen — dat is primair een taak van het Rijk. Wij kiezen voor praktisch en haalbaar klimaatbeleid op lokaal niveau.

Energie

Netcongestie is het centrale probleem. Grootverbruikers staan op wachtlijsten en zonder maatregelen dreigt ook voor huishoudens en MKB een wachtrij. De uitbreiding van het hoogspanningsnet loopt achter op schema. De gemeente kan dit niet alleen oplossen, maar moet wel actief haar rol pakken richting provincie, netbeheerders en het Rijk. Naast netverzwaring is het essentieel om nu te investeren in slimme en flexibele oplossingen: lokale opslag, spreiden van vraag en aanbod, en slimme netten die piekbelasting beperken. Tegelijk zijn we kritisch op beleid dat de druk op het net verder opvoert zonder evenredig maatschappelijk rendement. Het ongericht stimuleren van massale zonnepanelen of een eenzijdige focus op volledige elektrificatie vergroot de knelpunten.

Windmolens zijn voor Nunspeet geen wenselijke optie vanwege het kwetsbare landschap van de Veluwe en de grote ecologische, recreatieve en landschappelijke waarde. Windturbines hebben aantoonbare negatieve effecten op natuur en biodiversiteit. Provincie Gelderland verbiedt windturbines op de Veluwe en binnen één kilometer daaromheen. We sluiten ons hier volledig bij aan.

We zien kernenergie als noodzakelijk onderdeel van een stabiele energievoorziening. Met name Small Modular Reactors (SMR's) bieden perspectief: compact, modulair, veilig ontworpen en CO₂-arm. De technologie wordt internationaal als zeer veilig beoordeeld. Nunspeet hoeft geen reactor binnen de gemeentegrenzen te realiseren, maar kan door vroegtijdig aan te haken bij regionale en provinciale plannen bijdragen aan een robuuste energie-infrastructuur waar ook onze inwoners en ondernemers van profiteren.

- Actieve samenwerking met Liander, TenneT en provincie voor uitbreiding en versterking van het elektriciteitsnet.
- Faciliteren van slimme netten, lokale energieopslag en vraagsturing.
- Beleidskeuzes afstemmen op de capaciteit van het stroomnet; stimuleringsmaatregelen afbouwen die disproportioneel extra druk veroorzaken.

- Tegen windmolens in of rond Nunspeet; handhaven van provinciale regels.
- Actief lobbyen voor versnelde ontwikkeling van SMR-projecten.
- Kernenergie meenemen als volwaardig onderdeel van de langetermijnvisie op energievoorziening.

Afval

Een schone leefomgeving is de basis van prettig wonen. Afvalinzameling moet betrouwbaar, betaalbaar en eenvoudig zijn. Vertrouwen in inwoners en goede voorzieningen zijn effectiever dan dwang of strafmaatregelen. Nunspeet presteert nu al bovengemiddeld. We willen af van starre kilodoelen en inzetten op structurele gedragsverandering en slimme systemen.

Nunspeet werkt samen met Omrin voor restafval, GFT en papier. Het restafval wordt verwerkt in een moderne nascheidingsinstallatie waar meer herbruikbare grondstoffen worden teruggewonnen dan met strikte bronscheiding aan huis. Vanaf 2025 kijkt het Rijk niet meer naar hóe afval wordt gescheiden, maar naar het scheidingsresultaat. Dat biedt ruimte voor praktische oplossingen.

We zijn uitgesproken tegen Diftar en willen het raadsbesluit terugdraaien vóór 2028. Ervaringen in andere gemeenten laten zien dat Diftar leidt tot meer illegaal dumpen, hogere handhavingskosten en extra administratieve lasten. Bovendien treft het grote gezinnen, gezinnen met luiers of incontinentiemateriaal, en minder validen onevenredig hard. We zien kansen in vereenvoudiging: van drie naar twee bakken. De blauwe bak verdwijnt; restafval, PMD én papier gaan samen in de grijze bak. De groene bak voor GFT blijft. Dit vermindert de inspanning voor inwoners en de inzamelkosten, terwijl moderne nascheiding minstens even goede resultaten levert.

- Raadsbesluit Diftar terugdraaien vóór 2028.
- Overstappen van drie naar twee bakken: groene bak voor GFT, grijze bak voor restafval, PMD en papier.
- Volledig benutten van nascheiding via Omrin.
- Realiseren van een toegankelijke milieustraat of circulair centrum voor Nunspeet.
- Stimuleren van afvalreductie via ruilhandel, reparatie-initiatieven en sterke lokale winkels.

5.4 Openbare ruimte

Een prettige leefomgeving is geen bijzaak, maar een fundament onder welzijn, gezondheid en woongenot. De kwaliteit van de ruimte waarin mensen wonen, werken en elkaar ontmoeten heeft directe invloed op hoe zij zich voelen en samenleven. Onderzoek laat keer op keer zien dat een mooie omgeving bijdraagt aan mentale gezondheid, sociale cohesie en fysieke vitaliteit. Monumenten, historische panden en publieke kunst dragen bij aan identiteit, trots en verbondenheid. Nunspeet behoort tot de mooiste gemeenten van Nederland en het is een kerntaak om deze unieke kwaliteiten te behouden en te versterken.

Naast schoonheid is functionaliteit essentieel. De leefomgeving moet schoon, veilig en toegankelijk zijn en ruimte bieden aan mens, dier en natuur. Nunspeet is rijk aan groen, water en natuurgebieden die logisch verweven moeten blijven met het stedelijk gebied. We kiezen voor een brede aanpak waarin esthetiek, functionaliteit en natuur hand in hand gaan.

Aantrekkelijk centrum

Het centrum van Nunspeet staat onder druk. Ondernemers geven aan dat de levendigheid afneemt. Er zijn belangrijke stappen gezet: provinciale subsidie voor het tegengaan van leegstand, de motie 'Nunspeet verdient een aantrekkelijk centrum' en de herijking van de Centrumvisie Nunspeet2030. Uit de Centrumscan 2025 blijkt dat het centrum goed functioneert en gewaardeerd wordt, maar dat er opgaven liggen in de openbare ruimte: meer zitgelegenheden, vergroening en verbetering rondom parkeren.

Meer licht, groen en activiteit zijn nodig om het centrum aantrekkelijk te maken, zonder overbelasting of verlies van eigen karakter. Het is niet redelijk dat basisvoorzieningen zoals seizoensverlichting en aankleding vrijwel volledig door ondernemers worden betaald. Een aantrekkelijk centrum is een collectief belang. De openbare ruimte moet uitnodigen tot verblijf: voldoende comfortabele zitgelegenheden, veilige fietsenstallingen en goed onderhouden straten en pleinen. Sfeervolle verlichting maakt het centrum uitnodigend in de avonduren.

- Herijking Centrumvisie Nunspeet2030 versnellen, met nadruk op levendigheid en lokale waarden.
- Werkplan Centrum uitwerken op basis van Centrumscan en input van inwoners en ondernemers.
- Structureel gemeentelijk budget voor seizoensinrichting, zodat dit niet alleen op ondernemers neerkomt.
- Openbare ruimte verbeteren met meer groen, zitgelegenheden en sfeervolle verlichting.

Publieke kunst

Kunst in de openbare ruimte vertelt iets over identiteit, geschiedenis en gemeenschap, en kan mensen verbinden met hun dorp. Publieke kunst moet altijd in harmonie zijn met de architectuur, monumenten en natuurlijke schoonheid van Nunspeet. Hedendaagse kunst kan een plek hebben, maar alleen wanneer deze zichtbaar aansluit bij natuur, historie en omgeving — verrijken, niet afleiden.

Lokale kunstenaars verdienen een groter podium en meer erkenning.

- Deelverordening Kunst en Cultuur aanpassen met focus op historische en landschappelijke identiteit.
- Meer ruimte en zichtbaarheid voor lokale kunstenaars.
- Inwoners actief betrekken bij keuzes voor nieuwe kunst.

Reclame in de openbare ruimte

Openbare ruimte is er in de eerste plaats voor inwoners, niet voor commerciële boodschappen. Reclame kan het straatbeeld onrustig en rommelig maken. We werken toe naar een gemeente die zoveel mogelijk reclamevrij is, met uitzondering van winkelgevels, naar het voorbeeld van Wageningen dat een totaalverbod op reclame in bushokjes invoerde. Aanstootgevende reclame, waaronder gokpromoties, sluiten we uit.

Verhoging van reclamebelasting overwegen we pas wanneer eerst een beter ondernemersklimaat is gecreëerd — een verhoging terwijl ondernemers het zwaar hebben is onrechtvaardig. Sponsoring van rotondes en groenonderhoud kan voorlopig worden toegestaan met een bescheiden naambordje, zolang de gemeente keuzes moet maken in de begroting.

- Openbare ruimte zoveel mogelijk vrijhouden van reclame.
- Aanstootgevende reclame uitsluiten, waaronder gokpromoties.
- Toewerken naar een reclamevrije gemeente, met uitzondering van winkelgevels.
- Reclamebelasting pas verhogen na verbetering van het ondernemersklimaat.

Monumenten

Nunspeet is rijk aan rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten: van de toren van de Dorpskerk tot de drie molens in Nunspeet, Hulshorst en Elspeet, van Landgoed Noorderheide in Vierhouten tot de Nederlands Hervormde Kerk in Elspeet. Daarnaast telt de gemeente een groot aantal beschermde grafheuvels — na buurgemeente Epe een zeer hoog aantal in Nederland. Deze monumenten zijn levende getuigen van onze geschiedenis en vormen een essentieel onderdeel van de Nunspeetse identiteit. Monumentenzorg is geen luxe, maar een verantwoordelijkheid naar toekomstige generaties.

Monumentenbezit brengt ook lasten met zich mee. Onderhoud is kostbaar en de regels zijn streng. Het huidige monumentenfonds is vaak te beperkt voor grootschalig onderhoud. Eigenaren verdienen goede ondersteuning via heldere voorlichting, snelle procedures en toegankelijke subsidies. Erfgoed moet een volwaardige plek krijgen in ruimtelijke plannen — niet als obstakel, maar als vertrekpunt. De Erfgoedatlas brengt de boeiende landschapsgeschiedenis in kaart en verdient actieve inzet voor educatie en beleving.

- Beschermen, conserveren en restaureren van monumentale panden; expliciet meenemen in ruimtelijke plannen.
- Meer ruimte voor verbouwingen en verduurzaming zolang monumentale waarden intact blijven.

- Structureel budget voor monumentenzorg, niet afhankelijk van restbudget.
- Archeologisch erfgoed beschermen en zichtbaar maken, met name de grafheuvels.
- Erfgoedatlas inzetten voor educatie via wandelroutes en informatieborden.
- Monumenten waar mogelijk toegankelijk maken voor publiek.

6. ZORG EN WELZIJN

6.1 Asiel en arbeidsmigratie

Nederland wordt geconfronteerd met een aanhoudende asielinstroom die een zware druk legt op gemeenten, zeker op kleinere gemeenten zoals Nunspeet. Via de Spreidingswet worden gemeenten geconfronteerd met taakstellingen die weinig rekening houden met lokale draagkracht en maatschappelijk draagvlak.

We erkennen dat opvang van mensen in nood een morele dimensie heeft. Tegelijkertijd mag die verantwoordelijkheid nooit ten koste gaan van de draagkracht, veiligheid en leefbaarheid van onze eigen gemeenschap. We vinden dat de asielopvang is uitgegroeid tot een log, bureaucratisch systeem waarin te veel organisaties betrokken zijn en te veel geld omgaat. Nunspeet moet zo min mogelijk asielzoekers opvangen en zich actief verzetten tegen onrealistische taakstellingen. We staan pal voor de belangen van Nunspeeters.

In bezwaar en verzet gaan

De Spreidingswet verplicht gemeenten asielzoekers op te vangen. Bij weigering kan het Rijk of de provincie ingrijpen via indeplaatsstelling. De gemeente moet haar positie stevig en principieel innemen. We spreken ons publiekelijk uit tegen onrealistische taakstellingen en staan open voor bezwaar tegen verdeelbesluiten. Als de minister uiteindelijk doorzet, zullen we moeten schikken — maar niet zonder duidelijk te hebben gemaakt wat voor druk dit op Nunspeet legt. We willen dat Nunspeet een leidende rol neemt in de gemeentelijke lobby tegen het doorgaande asielbeleid en staan open voor een gezamenlijk manifest van gemeenten die oproepen tot het stoppen van de huidige instroom en inzetten op remigratie.

- Publiekelijk uitspreken tegen onrealistische taakstellingen en aansluiten bij elke gemeentelijke lobby tegen het asielbeleid.
- Openstaan voor bezwaar tegen verdeelbesluiten, met inachtneming van effecten en kosten.
- Werken aan een gezamenlijk manifest van gemeenten.

Transparantie over kosten en afspraken

In de begroting 2026 trekt Nunspeet ruim €2 miljoen uit voor opvang. Volgens de gemeente worden directe kosten gedekt door rijksvergoedingen, maar in de praktijk brengt asielopvang veel indirecte kosten met zich mee: extra druk op onderwijs, zorg, handhaving en de ambtelijke organisatie. We willen beginnen met een globale indicatie van waar deze kosten zitten, met mogelijkheid voor vervolgonderzoek.

Contracten met het COA moeten zoveel mogelijk openbaar worden. De Woo draait het uitgangspunt om: openbaar, tenzij er een zwaarwegend belang is om dat niet te doen. Gebrek aan openheid ondermijnt het draagvlak. De gemeenteraad moet kunnen instemmen met of afwijzen van geheimhouding.

- In kaart brengen waar de kosten en lasten van asielopvang zitten, inclusief secundaire kosten van ketenpartners.
- Zoveel mogelijk openheid over financiële afspraken met COA en Rijk.
- Transparant rapporteren over aard en omvang van overlastincidenten.

Voorrang statushouders sociale huur

De druk op sociale huur door statushouders is groot: wachttijden lopen op tot 7-10 jaar en in de afgelopen jaren ging 6-6,5% van vrijkomende woningen naar statushouders. Het kabinet heeft voorgenomen gemeenten de vrijheid te geven statushouders geen voorrang meer te geven. We willen die mogelijkheid zo snel mogelijk benutten zodra dit juridisch kan. Tot die tijd houden we ons aan het juridische minimum zonder extra inspanning.

- Zo snel mogelijk gebruikmaken van de mogelijkheid om statushouders geen voorrang meer te geven, zodra juridisch mogelijk.
- Tot die tijd: voldoen aan het juridische minimum.
- Jaarlijks openbaar maken: aantal toewijzingen, aandeel statushouders, effect op wachttijden.

AZC Elspeterweg

Het AZC aan de Elspeterweg huisvest circa 100 alleenstaande minderjarige vreemdelingen. De bestuursovereenkomst loopt tot november 2026, met optie tot 2028. Omwonenden en bedrijven ervaren overlast en voelen zich onvoldoende gehoord. De gemeente moet niet verlengen na 2028 en actief zoeken naar manieren om te stoppen, met erkenning dat het Rijk dit kan tegenhouden via indeplaatsstelling.

- Niet verlengen na 2028 en actief zoeken naar manieren om te stoppen.
- Communicatie met en betrokkenheid van omwonenden structureel verbeteren.

Integratie met eigen verantwoordelijkheid

Integratie is in de eerste plaats de eigen verantwoordelijkheid van statushouders. De gemeente faciliteert minimale randvoorwaarden, maar mag niet uitgroeien tot een uitvoeringsorganisatie voor intensieve begeleiding. We willen onderzoek naar het succes en de kosten van gemeentelijke inburgeringsinspanningen: leiden de ingezette middelen daadwerkelijk tot zelfredzaamheid en arbeidsparticipatie?

- Onderzoek naar effectiviteit en kosten van inburgeringstrajecten.
- Verantwoordelijkheid voor integratie bij statushouders zelf leggen.

Opvang Oekraïners

De Oekraïense situatie is anders dan reguliere asielmigratie: het gaat om oorlogsvluchtelingen uit een Europees land die tijdelijk bescherming zoeken. Nunspeet vangt momenteel ongeveer 200 ontheemden op, onder andere op het Landrust-terrein in Hulshorst. We willen dat deze opvang kan worden voortgezet, onder de strikte voorwaarde dat het altijd tijdelijk blijft. We staan open voor gemeentelijke aankoop van de locatie Kostverloren als tijdelijke voorziening.

We verwachten van Oekraïense vluchtelingen een actieve houding: deelname aan taalonderwijs, werk of vrijwilligerswerk. Terugkeer is ons expliciete uitgangspunt zodra dit veilig mogelijk is. Geen permanente huisvesting of voorrang op sociale huurwoningen.

- Opvang Landrust voortzetten, onder voorwaarde dat dit tijdelijk blijft.
- Open staan voor aankoop locatie Kostverloren als tijdelijke voorziening.
- Terugkeer als expliciet beleidsuitgangspunt handhaven.
- Eigen verantwoordelijkheid centraal; volledige openheid richting inwoners.

Arbeidsmigratie

Nunspeet kent arbeidsmigratie, vooral seizoensgebonden in land- en tuinbouw en recreatie. Arbeidsmigratie is in de huidige economische situatie helaas nodig, maar we werken naar een situatie waarin dit niet meer nodig is. De recente situatie rondom Hotel Veldenbos laat zien dat huisvesting van arbeidsmigranten nooit een achteraf-dossier mag zijn — zulke besluiten moeten vooraf openbaar worden besproken.

Goede regulering beschermt zowel arbeidsmigranten als de lokale arbeidsmarkt en woonomgeving. Als seizoenarbeiders op het bedrijfsterrein wonen, kan de gemeente makkelijker handhaven en is er minder kans op uitbuiting.

- Arbeidsmigranten in Nunspeet moeten hoofdzakelijk in Nunspeet werken.
- Huisvesting strikt reguleren en controleren op fatsoenlijke omstandigheden.
- Vergunningen alleen via openbaar en transparant proces met betrokkenheid van de gemeenteraad.
- Strikte handhaving op illegale huisvesting en malafide uitzendbureaus.
- Arbeidsmigratie zien als tijdelijke noodzaak, niet als structurele oplossing.

6.2 Zorg en welzijn

Goede zorg vormt de basis van een sterke en veerkrachtige samenleving. In Nunspeet moet iedereen kunnen rekenen op passende ondersteuning op het juiste moment. Nu mensen steeds langer zelfstandig wonen, neemt de druk op huisartsen, wijkverpleging en andere eerstelijnsvoorzieningen toe. Het is een kerntaak van de gemeente om te zorgen voor een robuuste zorginfrastructuur waarin beschikbaarheid, bereikbaarheid en continuïteit centraal staan. Zorg moet herkenbaar, betrouwbaar en toegankelijk zijn.

We geloven sterk in preventie en vroegtijdige hulp. Veel problemen kunnen worden voorkomen door praktische ondersteuning op het gebied van werk, wonen en scholing, voordat situaties escaleren. Tegelijk vraagt complexe zorg om maatwerk. We monitoren structureel of zorg en ondersteuning effect hebben: wat werkt versterken we, wat niet werkt passen we aan of stoppen we.

Ongeveer 40% van de gemeentelijke begroting gaat naar het sociaal domein. We willen dit stroomlijnen zonder dat de kwaliteit eronder lijdt — niet door efficiencykortingen, maar door samenwerking. Organisaties die aantoonbaar efficiënter werken, willen we daarvoor belonen met een financiële bijdrage die de initiële derving opvangt.

Jeugd en jongeren

Jeugdhulp organiseren we via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Middelen moeten zo direct mogelijk bij gezinnen terechtkomen. Vroege signalering en maatwerk zijn essentieel, met extra aandacht voor jongeren waarbij een ouder afwezig of onvoldoende aanwezig is. Jongerenwerk speelt een aanvullende preventieve rol; Straathoekwerk Nunspeet biedt laagdrempelig contact en ondersteuning.

- Samenwerking optimaliseren tussen CJG, scholen, zorgaanbieders en ouders.
- Inzetten op preventie en vroege interventie om dure, intensieve zorg te beperken.
- Extra aandacht voor jongeren met een afwezige ouder.
- Budget verhogen voor Straathoekwerk Nunspeet.
- Investeren in laagdrempelig jongerencontact in wijken.

Ouderen en mantelzorg

Ouderen moeten zelfstandig, veilig en waardig kunnen leven. Verzorgingshuizen staan onder druk door personeelstekorten en gestegen kosten. Waar nodig ondersteunen we instellingen incidenteel financieel bij acute problemen. Klankbordgroepen met zorgmedewerkers organiseren we wanneer er signalen zijn uit de praktijk.

Via het Wmo-loket moeten inwoners snel en duidelijk geholpen worden. Het Rijk voert per 2027 een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in; wij volgen de landelijke regeling zonder extra gemeentelijke toetsingen. Mantelzorgers zijn de ruggengraat van de zorg. Respijtzorg is essentieel om overbelasting te voorkomen. Nunspeet kent een goed aanbod via het Mantelzorgcentrum, vrijwilligersorganisaties en professionele aanbieders. We zetten dit voort.

- Klankbordgroepen met zorgmedewerkers bij signalen uit de praktijk.
- Incidentele financiële ondersteuning van verzorgingshuizen bij acute problemen.
- Wmo-loket laagdrempelig en toegankelijk houden; inwoners proactief informeren over hun rechten.
- Landelijke eigen bijdrage Wmo volgen zonder extra toetsingen.
- Respijtzorg voortzetten en waar nodig versterken.
- Structurele erkenning van mantelzorgers in beleid.

Kwetsbare groepen

Kwetsbare inwoners met meervoudige problematiek lopen vaak vast in een versnipperd landschap. De winst zit in heldere communicatie, toegankelijke informatie en beter samenwerkende organisaties. In begeleiding willen we meer focus op de toekomst: minder graven in het verleden, meer concreet werken aan perspectief. Methoden zoals Triple C kunnen als voorbeeld dienen.

We zijn terughoudend met persoonsgebonden budgetten vanwege misbruikrisico en onduidelijkheid. De gemeente houdt regie en laat zorg inkopen door een sociaal regisseur of via algemeen beschikbare organisaties. Verslavingszorg is een noodzakelijk onderdeel van het sociaal domein, met focus op vroege signalering en herstel.

Opvang voor huiselijk geweld is regionaal georganiseerd via Veilig Thuis; dit werkt goed. Daklozenopvang loopt via de regionale samenwerking met Harderwijk als centrumgemeente. Opvang moet tijdelijk zijn, gericht op uitstroom naar zelfstandigheid en gekoppeld aan begeleiding.

- Integrale samenwerking stimuleren tussen gemeente, zorg, welzijn en gezinnen.
- Zorgvuldig gebruik van persoonsgebonden budgetten; gemeente houdt regie.
- Laagdrempelige ondersteuning bij verslaving, met focus op preventie en herstel.
- Regionale samenwerking via Veilig Thuis voortzetten.
- Tijdelijkheid van daklozenopvang strikt handhaven; scenario's ontwikkelen voor toekomstige opvangbehoeften.

Apotheken en medicijnen

De sluiting van de Dorpsapotheek in 2024 brengt risico's met zich mee voor inwoners die afhankelijk zijn van directe toegang tot medicijnen. Beschikbaarheid van geneesmiddelen staat onder druk. De gemeente moet actief in gesprek met apothekers en zorgverzekeraars over oplossingen.

- Samenwerking faciliteren tussen apotheken, huisartsen en zorgverzekeraars.
- Medicijntekorten actief monitoren en peilen bij apotheken.
- Lobby via VNG voor betere vergoedingen en ondersteuning van dorpsapotheken.

Organisatie en samenwerking sociaal domein

Het sociaal domein kent veel organisaties. Voor inwoners moet glashelder zijn wie waarvoor verantwoordelijk is. We zetten in op een efficiënte organisatie waarin overlap wordt voorkomen en samenwerking goed is geregeld. Lokale organisaties met sterke verankering in Nunspeet vormen de basis.

De Inclusief Groep is een belangrijk sociaal werkbedrijf dat we willen behouden en versterken. De Adviesraad Sociaal Domein levert waardevolle adviezen. Via het IZA werken we regionaal samen aan een duurzaam zorgstelsel; het GALA-initiatief richt zich op preventie en gezondheidsbevordering.

- Heldere communicatie over taken en verantwoordelijkheden van organisaties.
- Inclusief Groep behouden en versterken.
- Sociale Kaart actueel houden en actief inzetten.
- Overlap tussen regelingen schrappen of samenvoegen; bureaucratie verminderen.
- Regionale samenwerking via IZA en GALA voortzetten en versterken.

Identiteitsbeleid

De gemeente richt zich op kerntaken, niet op ideologisch gedreven identiteitsbeleid. Iedereen is gelijk voor de wet. Discriminatie is verboden en kan worden aangepakt via bestaande juridische kanalen. Extra gemeentelijk beleid gericht op specifieke identiteitsgroepen voegt daar niets aan toe.

We maken een duidelijk onderscheid tussen praktische hulp en identiteitspolitiek. Maatregelen gericht op toegankelijkheid van gebouwen en ondersteuning van mensen met beperkingen blijven we ondersteunen — dat zijn concrete, zorggerelateerde vraagstukken.

- Vlagprotocol aanpassen: alleen Nederlandse, Gelderse en Nunspeetse vlag. Stoppen met de regenboogvlag.
- Stoppen met gemeentelijk meldpunt discriminatie; verwijzen naar landelijk meldpunt.
- Geen identiteits- of doelgroepgericht beleid op basis van LHBTIQ+-thema's.
- Geen genderneutrale aanspreekvormen in gemeentelijke communicatie; formulieren gebruiken M/V.
- Inclusie Agenda beëindigen na 2028; toegankelijkheidsmaatregelen in een eigenstandig beleidsstuk.

6. ONDERWIJS, CULTUUR EN VRIJE TIJD

7.1 Christelijk Nunspeet

We erkennen en koesteren het diepgewortelde christelijke karakter van Nunspeet. Als Veluws dorp met een lange christelijke traditie is het christelijk geloof al generaties lang bepalend voor de cultuur, de omgangsvormen en de sociale samenhang. We staan pal voor vrijheid van godsdienst, maar zijn ook duidelijk: Nunspeet is een christelijke gemeente binnen een christelijke traditie. Die identiteit mag zichtbaar zijn en richting geven aan beleid.

Dit betekent vasthouden aan christelijke kernwaarden zoals rust, naastenliefde, verantwoordelijkheid en gemeenschapszin. Zondagsrust verdient bescherming, waarbij commerciële activiteiten zijn uitgesloten maar culturele en maatschappelijke activiteiten mogelijk blijven. Christelijke feestdagen mogen nadrukkelijk worden gevierd in de openbare ruimte — we willen onder andere een kerstboom op de Markt en ondersteunen het organiseren van een gemeentelijke paasviering.

Kerken vervullen niet alleen een religieuze, maar ook een belangrijke maatschappelijke rol. Ze organiseren ouderenwerk, jeugdactiviteiten, bijbelstudiegroepen en vrijwilligersinitiatieven. Die inzet verdient erkenning. Het christelijk geloof geeft richting aan hoe wij als samenleving met elkaar omgaan: bescheidenheid, dienstbaarheid en oog voor de naaste. We zien kerken als partners van de gemeente en betrekken hen actief bij beleid waar hun expertise waardevol is.

Interkerkelijke samenwerking

Interkerkelijke samenwerking versterkt de gemeenschap. Kerken trekken gezamenlijk op rond maatschappelijke vraagstukken, jeugdwerk en vrijwilligersinitiatieven. We willen een vast jaarlijks interkerkelijk overleg instellen waarbij de gemeente in gesprek gaat met kerken en kerkverbanden over gezamenlijke maatschappelijke en sociale initiatieven. Dit overleg biedt kerken ook de mogelijkheid om hun expertise in te brengen op relevante beleidsterreinen zoals zorg, welzijn, jeugd en onderwijs. Daarnaast betrekken we kerken ad hoc bij specifieke beleidsvorming waar hun netwerk en kennis relevant zijn.

- Vast jaarlijks interkerkelijk overleg tussen gemeente en kerken.
- Kerken ad hoc betrekken bij beleidsvorming op terreinen waar hun expertise relevant is.
- Samenwerking stimuleren op jeugdwerk, ouderenwerk en vrijwilligersinitiatieven.
- Interkerkelijke projecten faciliteren via bestaande subsidieregelingen.
- Bijbelstudiegroepen en vergelijkbare evangelische initiatieven ondersteunen.

Kerkgebouwen

Het behoud van kerkgebouwen verdient aandacht. Kerken zijn dragers van geschiedenis en identiteit, maar onderhoud en restauratie staan onder druk. We willen monumentale kerkgebouwen ondersteunen met gerichte subsidies en praktische begeleiding. Daarvoor richten we een adviesfunctie in waarbij kerkbesturen terecht kunnen voor advies over behoud, herbestemming en

financiering, gekoppeld aan het jaarlijkse interkerkelijke overleg.

- Adviesfunctie voor kerkbesturen over behoud, herbestemming en financiering.
- Gerichte subsidies voor restauratie en onderhoud van monumentale kerkgebouwen.

Predikanten

Kerken in Nunspeet kampen met een structureel tekort aan predikanten. Dit is een landelijk probleem dat onze gemeente direct raakt en de continuïteit van kerkelijke gemeenschappen bedreigt. Een van de belangrijkste obstakels is het vinden van passende huisvesting. Predikanten verhuizen vaak voor hun roeping en hebben snel geschikte woonruimte nodig. We willen hen ondersteunen door voorrang te geven bij de toewijzing van sociale huurwoningen en actief te bemiddelen tussen kerken en woningcorporaties.

- Voorrang voor predikanten bij toewijzing van sociale huurwoningen.
- Actieve bemiddeling tussen kerken en woningcorporaties voor huisvesting van predikanten.

Ambtsgebed en ambtseed

Het huidige format van het ambtsgebed — voorafgaand aan en na afloop van raadsvergaderingen, zoals ingevoerd in 2022 — respecteert zowel bestuurlijke neutraliteit als het christelijke karakter van Nunspeet. Het ambtsgebed en de ambtseed zien wij als momenten om ethisch bestuur, verantwoordelijkheid en dienstbaarheid te onderstrepen. Ze herinneren ons eraan dat besturen meer is dan het uitvoeren van beleid.

- Ambtsgebed behouden in het huidige format.
- Ambtseed behouden als moment om ethisch bestuur en verantwoordelijkheid te onderstrepen.

7.2 Cultuur en media

Cultuur en erfgoed zijn onmisbare bouwstenen van een sterke, verbonden samenleving. Theater, muziek, zang, kunst en verenigingen zorgen voor ontmoeting, ontspanning en persoonlijke ontwikkeling. In Nunspeet vormt cultuur een natuurlijke pijler onder de leefbaarheid. Juist nu Nunspeet groeit en nieuwe inwoners aantrekt, is cultuur belangrijk om verbinding te creëren en mensen bij elkaar te brengen.

Cultuurbeleid moet passen binnen de financiële draagkracht en mag nooit verworden tot een bureaucratisch project. Elke euro moet zichtbaar bijdragen aan culturele activiteiten en beleving, niet aan extra overlegstructuren of papierwerk. Erfgoed — zowel tastbaar als immaterieel — is de drager van onze identiteit en verdient erkenning en bescherming. De Kunst- en cultuuraanpak 2024-2027 biedt een goede basis; we willen deze in 2026 evalueren op effectiviteit en de visie herijken voor de volgende verordening.

Bibliotheek en museum

De Bibliotheek Noordwest Veluwe, gevestigd in de Veluvine, vervult een brede maatschappelijke functie: zij ondersteunt lezen en leren, bestrijdt laaggeletterdheid, helpt inwoners met digitale vaardigheden via het Taalhuis en biedt een laagdrempelige ontmoetingsplek. Het is belangrijk dat deze basisfunctie behouden blijft. Samenwerking met vrijwilligers biedt kansen om bereikbaarheid te vergroten zonder structurele kostenexplosies.

Het Noord-Veluws Museum draagt bij aan identiteit, educatie en culturele aantrekkingskracht, met aandacht voor de kunstenaarskolonie van de Noord-Veluwe. Financiële ondersteuning moet zorgvuldig en doelgericht zijn, met oog voor zelfstandigheid en eigen inkomsten.

- Bibliotheek inzetten als vaste partner bij aanpak van laaggeletterdheid en digitale vaardigheden.
- Samenwerking stimuleren met scholen, welzijnsorganisaties en vrijwilligers.
- Huidige ondersteuning aan Noord-Veluws Museum behouden; museum integreren in onderwijs- en erfgoedprogramma's.

Theater Veluvine

Theater Veluvine is het culturele hart van Nunspeet: een plek waar theater, film, bibliotheek, exposities en ontmoeting samenkomen. De toetreding tot de Stedelijke Cultuurregio Zwolle biedt kansen voor programmering en kennisdeling, maar Veluvine moet in de eerste plaats van en voor Nunspeters zijn.

De voorgenomen overname van alle aandelen door de gemeente is op dit moment nodig om het gebouw veilig te stellen en noodzakelijk onderhoud mogelijk te maken. Tegelijk zijn we kritisch: het doel moet zijn om Veluvine weer op eigen poten te laten draaien. Als het theater te lang in gemeentelijk eigendom blijft, wordt de commerciële impuls steeds moeilijker in te brengen. We vinden dat Veluvine meer commercieel en minder maatschappelijk moet worden ingericht, met een efficiënte bedrijfsvoering. Lokale cultuur, verenigingen en maatschappelijke organisaties moeten gemakkelijker gebruik kunnen maken van

het theater, zodat het gebouw daadwerkelijk leeft en gedragen wordt door de gemeenschap.

- Kritisch volgen van overname; doel is zelfstandigheid.
- Meer commerciële en minder maatschappelijke sturing.
- Procedures versoepelen voor lokale organisaties om activiteiten te organiseren.
- Samenwerking met Stedelijke Cultuurregio Zwolle voor programmering, met behoud van lokale identiteit.
- Volledige transparantie over financiën, subsidies en prestaties.

Culturele archieven

Met het Noord-Veluws Archief (NoVA), waarin Nunspeet samenwerkt met zeven andere gemeenten, is een stevige basis gelegd voor professioneel en toekomstbestendig archiefbeheer. We staan hier sympathiek tegenover, maar blijven scherp op de kosten: de gemeentelijke bijdrage moet beheersbaar blijven en de meerwaarde duidelijk zichtbaar zijn.

De plannen voor de Canon van Nunspeet staan in de ijskast vanwege te weinig capaciteit bij de Heemkundige Vereniging. We willen de plannen heractiveren met een low-cost aanpak: eerst een digitale versie via bestaande platforms van de Heemkundige Vereniging, langzaam opgebouwd met vrijwilligers en uiteindelijk ook beschikbaar als fysiek materiaal voor scholen.

- Noord-Veluws Archief ondersteunen met strikte monitoring van kosten.
- Digitalisering van archieven stimuleren.
- Canon van Nunspeet heractiveren via low-cost uitvoering met vrijwilligers.

Immaterieel erfgoed

Immaterieel erfgoed zoals tradities, ambachten en lokale gebruiken verdient erkenning zonder bureaucratie. We willen een Nunspeets label invoeren: een certificaat en vermelding op gemeentelijke platforms, toegewezen door een commissie immaterieel erfgoed. Tradities zoals Eibertjesdag, Nacht van Nunspeet en de Nunspeetse Keiler komen zeker in aanmerking, maar ook andere lokale tradities kunnen worden voorgedragen.

- Nunspeets label invoeren voor erkenning van lokale tradities.
- Commissie immaterieel erfgoed instellen.

Media en journalistiek

Lokale media zijn een onmisbare pijler onder een goed functionerende democratie. RTV Nunspeet, de Nunspeetse Buizerd, Nunspeet Huis aan Huis en Hult Media zorgen ervoor dat inwoners worden geïnformeerd. Lokale journalistiek maakt beleid inzichtelijk en zorgt voor controle op het bestuur. Landelijk verdwijnen lokale kranten en worden redacties uitgehold — juist daarom heeft Nunspeet hier een verantwoordelijkheid.

We willen een onafhankelijk mediafonds instellen naar voorbeeld van gemeente

Delft. Dit fonds ondersteunt onderzoeksjournalistiek en versterking van de lokale nieuwsvoorziening, beheerd door een onafhankelijke commissie waarin de gemeente géén stem heeft. Redactionele vrijheid is een harde randvoorwaarde. We willen dit fonds deze raadsperiode voor elkaar krijgen. Vanaf 2028 neemt het Rijk een grotere financieringsrol via een landelijk fonds; onze inzet blijft dat lokale media lokaal moeten blijven, met verslaggevers die de gemeente kennen en verhalen die inwoners direct raken.

- Gemeentelijke subsidies aan lokale media voor versterking van nieuwsvoorziening.
- Onafhankelijk mediafonds instellen deze raadsperiode, zonder inhoudelijke inmenging.
- Samenwerking binnen regionale verbanden stimuleren, met waarborg voor Nunspeet-specifieke content.
- Zendtijd voor lokale partijen op lokale omroepen ondersteunen.

7.3 Horeca en evenementen

Horeca en markt vormen samen het kloppend hart van een levendig centrum. Tegelijk zien we dat horeca en retail zich steeds vaker vestigen op bedrijventerreinen, terwijl er leegstand is in het centrum. We willen deze beweging omkeren en het centrum weer aantrekkelijk maken als dé plek voor horeca, ontmoeting en beleving.

We kiezen voor ruimte aan ondernemers met verruimde mogelijkheden en minder administratieve drempels, maar altijd met oog voor leefbaarheid en omwonenden. Evenementen maken Nunspeet levendig, maar organisatoren lopen vast op stijgende kosten en complexe vergunningstrajecten. We willen minder bureaucratie, snellere procedures en meer vertrouwen. Evenementen moeten altijd in balans zijn met leefbaarheid en de christelijke waarden die onze gemeente kenmerken.

Horeca

Clustering van horeca rond het Marktplaats is een bewuste keuze: het creëert identiteit, sfeer en sociale veiligheid. Terrassen vergroten de verblijfskwaliteit. We willen terrasvergunningen versoepelen en terrasverwarming blijft toegestaan.

- Horecavestiging in het centrum stimuleren.
- Horeca- en retailbedrijven op bedrijventerreinen inventariseren en verhuizing naar centrum faciliteren.
- Vergunningen en bestemmingsplannen versoepelen voor centrumvestiging.

Markten

De weekmarkt en de Eibertjesmarkt zijn al generaties lang verbindende momenten. We willen onderzoeken of gedeeltelijke verplaatsing ruimte kan maken voor een aantrekkelijker centrum, in samenwerking met marktondernemers en inwoners.

- Gedeeltelijke verplaatsing markt onderzoeken, met breed draagvlak.
- Aantal zomermarkten van zes naar vijf verminderen en evalueren.
- Meer flexibiliteit in het Marktreglement.
- Eibertjesmarkt behouden en actief promoten.

Openingstijden

De huidige openingstijden zijn prima. Levendigheid creëer je niet door openingstijden te verruimen, maar door het centrum aantrekkelijk te maken. Op zondag kiezen we voor balans: sport, culturele evenementen en niet-commerciële activiteiten na 13:00 uur, horeca mag op zondagavond open zijn. Commerciële activiteiten zoals kermissen blijven uitgesloten op zondag.

- Huidige openingstijden horeca handhaven.
- Focussen op levendiger centrum op vrijdag en zaterdag.
- Ruimte voor sport, cultuur en horeca op zondagavond, met respect voor zondagsrust.

Evenementen

Evenementen zoals Eibertjesdag, Nacht van Nunspeet en de Nunspeetse Keiler verdienen structurele ondersteuning. We willen snelvergunningen en meerjarige goedkeuringen voor terugkerende, laag-risico evenementen. Nunspeet kent een rijk aanbod aan sportevenementen in de natuur — we promoten Nunspeet als sportersdorp, mits de natuur wordt gerespecteerd.

Er komt een vaste centrummanager bij de gemeente als aanspreekpunt en een nieuwe organisatie voor centrumprogrammering, gekoppeld aan de uitvoerder van de BIZ en los van Nunspeet Uit de Kunst. We investeren niet in een permanent evenemententerrein — bestaande locaties benutten we beter.

- Snelvergunningen en meerjarige goedkeuringen voor terugkerende evenementen.
- Extra ondersteuning voor bestaande evenementen via promotie en faciliteiten.
- Gerichte subsidies voor sportevenementen.
- Centrummanager met team aanstellen deze raadsperiode.
- Nieuwe organisatie voor centrumprogrammering oprichten, gekoppeld aan BIZ-uitvoerder.
- Live muziek en kleinschalige activiteiten stimuleren.
- Geen permanent evenemententerrein.

Vuurwerk

Vuurwerk hoort bij oud en nieuw. We zijn tegen een lokaal vuurwerkverbod: slecht handhaafbaar en het lost de echte problemen niet op. In plaats daarvan willen we een centrale vuurwerkshow op een veilige locatie, georganiseerd door een lokale stichting — dezelfde als voor centrumprogrammering. Particulier vuurwerk blijft mogelijk binnen de rijkskaders. Carbid blijft toegestaan.

- Geen lokaal vuurwerkverbod.
- Lokale stichting oprichten voor centrale vuurwerkshow.
- Geschikte locatie zoeken, weg van Natura2000-gebieden.
- Gerichte beperkingen voor vuurwerk en carbid op kwetsbare locaties zoals kerken en zorginstellingen.

Dorpshuizen, jeugdhonken en ontmoetingscentra

Dorpshuizen zijn onmisbaar voor leefbaarheid en sociale samenhang. Kulturhus Elspeet, De Wieken, Veluvine en Horsterhoek vervullen een cruciale rol. Tegelijk staan ze onder druk door vrijwilligerstekorten, stijgende lasten en onzekerheid over subsidies. We willen af van incidentele reddingsacties en toe naar stabiel, voorspelbaar beleid.

Het kernbudget breiden we uit naar alle kernen inclusief Nunspeet, verdeeld op basis van omvang en specifieke uitdagingen. We voeren matching grants in: voor elke euro die een dorpshuis zelf ophaalt, legt de gemeente een euro bij. Een noodfonds biedt steun bij acute situaties. Meerjarige afspraken vervangen losse projectsubsidies. De Boemerang blazen we deze raadsperiode nieuw leven in met

kostenefficiënte renovaties en jongerenprogrammering.

- Kernbudget uitbreiden naar alle kernen, inclusief Nunspeet.
- Meerjarige afspraken in plaats van losse projectsubsidies.
- Matching grants invoeren: gemeente matcht bijdragen uit crowdfunding of niet-commerciële bronnen.
- Noodfonds inrichten voor acute situaties.
- Samenwerking stimuleren tussen dorpshuizen, sportverenigingen, scholen en culturele organisaties.
- De Boemerang nieuw leven inblazen met kostenefficiënte renovaties.
- Vrijwilligers waarderen en ondersteunen; helpen met dekken van vergoedingen via apart budget.

7.4 Onderwijs

In Nunspeet volgen ruim 4.500 kinderen en jongeren onderwijs. Zij vormen de toekomst van onze gemeente. We staan voor een solide onderwijsstructuur die kwalitatief sterk, divers en toegankelijk blijft voor iedereen. Onze rol als gemeente is ondersteunend en faciliterend, niet sturend op de inhoud van het lesprogramma. Wij richten ons op de optimale randvoorwaarden: goede huisvesting voor scholen, veilige leeromgevingen en praktische samenwerking tussen alle partners. We geven vertrouwen aan scholen en onderwijsprofessionals — zij zijn de experts die weten wat werkt in de klas. Investerings in onderwijs moeten bijdragen aan betere leerresultaten en gelijke kansen voor elk kind.

Basisonderwijs

In Nunspeet faciliteren we bewust meerdere onderwijsvormen — openbaar, bijzonder, Montessori — omdat diversiteit in het aanbod ouders echte keuzevrijheid geeft. Het succes van populaire scholen laat zien dat kwaliteit werkt. Dat mag echter niet leiden tot structurele knelpunten in huisvesting. Onze rol is om scholen praktisch te ondersteunen bij capaciteitsvraagstukken en onderlinge samenwerking.

We geloven in de waarde van kleinschalige scholen met een eigen onderwijsvisie. Zij vormen de kern van een buurt of dorp. Fusies beschouwen we als uiterste redmiddel, alleen wanneer de onderwijskwaliteit echt in het geding komt. Zolang een school goed onderwijs biedt, steunen we het voortbestaan — ook als de school klein is.

Het lerarentekort is een actuele en nijpende uitdaging. We willen actief onderzoeken welke concrete maatregelen de gemeente kan nemen in samenwerking met schoolbesturen op het gebied van werving, behoud en scholing. Een belangrijke maatregel is het geven van voorrang aan leraren en andere vitale beroepen op sociale huurwoningen, zodat het aantrekkelijker wordt om in Nunspeet te komen werken en wonen. Binnen de wettelijke kaders van de Leerplichtwet faciliteren we daarnaast het recht op thuisscholing, met heldere en objectieve informatievoorziening zodat ouders weten waar ze aan toe zijn.

- Concrete maatregelen tegen lerarentekorten in samenwerking met PROO en andere lokale schoolbesturen, met focus op werving, behoud en scholing.
- Voorrang voor leraren en andere vitale beroepen op sociale huurwoningen.
- Thuisscholing faciliteren binnen de kaders van de Leerplichtwet.
- Kleine scholen behouden waar haalbaar en zolang de onderwijskwaliteit goed is; fusies alleen als uiterste redmiddel.

Onderwijshuisvesting en IKC's

Goede schoolgebouwen dragen direct bij aan goed onderwijs. De situatie is urgent: bijna 90% van de schoolgebouwen is ouder dan veertig jaar. In juni 2023 is het Koersplan Onderwijshuisvesting vastgesteld, een plan dat fasesgewijs loopt tot 2038. We ondersteunen dit plan volledig en vinden dat de uitvoering met urgentie moet worden opgepakt, met duidelijke tijdpaden en concrete mijlpalen.

Scholen horen in de wijk waar kinderen wonen; onderwijs mag niet worden

verdrongen door de druk op de woningmarkt. De ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC's) is hierbij de weg voorwaarts. De bouw van IKC De Olijfboom voor de Petraschool en De Morgenster is gestart en we steunen de voortvarende uitvoering. De zendmast op de Oosterlaan vormt een belemmering voor IKC Oosterlaan die voortvarend moet worden opgelost via intensief overleg of alternatieve locaties. Het college heeft prioriteit gegeven aan IKC Noord boven IKC West — we delen die prioritering, maar het ruimtegebrek in Nunspeet West blijft serieus en verdient aandacht.

We zijn bereid extra budget vrij te maken voor onderwijshuisvesting, gekoppeld aan inflatie en bouwkosten, door elders in de begroting te snijden en beleid te stroomlijnen. Tijdelijke units accepteren we als pragmatische kortetermijnoplossing, maar altijd met het vizier op definitieve nieuwbouw of renovatie.

- Koersplan Onderwijshuisvesting actief uitvoeren met concrete tijdpaden en mijlpalen.
- Budgetflexibiliteit realiseren, gekoppeld aan inflatie en bouwkosten.
- IKC Oost voortvarend realiseren; belemmering IKC Oosterlaan oplossen.
- Aandacht voor ruimtegebrek in Nunspeet West naast prioriteit voor IKC Noord.
- Tijdelijke units als pragmatische kortetermijnoplossing, met doorzetten naar definitieve bouw.

Speciale onderwijsbehoeften

Niet ieder kind kan zonder extra steun meekomen in het reguliere proces. Vroege ondersteuning is cruciaal: voorschoolse voorzieningen via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) helpen achterstanden tijdig te signaleren en aan te pakken. Basisvaardigheden staan altijd voorop — lezen, schrijven en rekenen vormen het fundament van alles wat volgt. Extra ondersteuning moet primair op deze gebieden gericht zijn.

De samenwerking tussen gemeente, scholen, het CJG en maatschappelijke organisaties moet gaan over effectiviteit: middelen moeten terechtkomen waar ze het meeste verschil maken, direct bij het kind in de klas. Een veilig schoolklimaat is belangrijk en we ondersteunen ouders in hun opvoedersrol via ouderbijeenkomsten en een nauwe band met de schoolomgeving. Het Junior College Veluvine — een school voor kinderen tussen de 10 en 14 jaar met gemiddeld 10-15 leerlingen per groep — is een mooi voorbeeld van maatwerk dat behouden moet blijven.

- Voorschoolse educatie via het CJG blijvend ondersteunen, gericht op het verkleinen van taal- en ontwikkelachterstanden.
- Extra ondersteuningsmiddelen focussen op het fundament: taal en rekenen.
- Ouders ondersteunen in hun opvoedersrol via ouderbijeenkomsten.
- Succesvolle maatwerkvoorbeelden zoals het Junior College Veluvine behouden en koesteren.

Levenslang leren

Een samenleving komt alleen vooruit als mensen de kans krijgen om te blijven

groeien, ongeacht hun leeftijd. De Vrije Academie vervult een belangrijke rol voor volwasseneneducatie en het bestrijden van laaggeletterdheid. We blijven deze en vergelijkbare initiatieven steunen vanwege hun maatschappelijke meerwaarde, met als kader dat financiële zelfstandigheid het uiteindelijke doel is.

- Vrije Academie en vergelijkbare initiatieven voor volwasseneneducatie ondersteunen.
- Toegankelijkheid van educatieve initiatieven waarborgen voor volwassenen die een steuntje in de rug nodig hebben.

7.5 Sport

Nunspeet is een echt sportersdorp. Sport en bewegen zitten in het DNA van onze gemeente. De prachtige natuurlijke omgeving nodigt uit tot beweging en het actieve verenigingsleven zorgt ervoor dat sport voor iedereen bereikbaar is. Die combinatie van sport en natuur is bijzonder en maakt Nunspeet uniek.

We kiezen voor praktisch, resultaatgericht beleid waarin bewegen vanzelfsprekend is en ieder kind — ongeacht achtergrond of inkomen — de kans krijgt om te sporten. Sportparken en accommodaties zijn essentiële voorzieningen waar sport, ontmoeting en dorpsleven samenkomen. Nunspeet Beweegt, het team van combinatiefunctionarissen binnen Sportbedrijf Nunspeet, speelt hierin een centrale rol. De jaarlijkse investering van circa €240.000 is het waard, omdat sport bijdraagt aan preventie van gezondheidsproblemen, bestrijding van eenzaamheid en sociale cohesie.

Sportverenigingen vormen het kloppend hart van de Nunspeetse gemeenschap. Zij draaien grotendeels op vrijwilligers en verdienen betrouwbare ondersteuning. We steunen verenigingen die bijdragen aan breed- en dieptesport, maar blijven scherp op kosten en eerlijkheid tussen dorpen. We stimuleren dat verenigingen eigen inkomsten genereren en samenwerken.

Sportaccommodaties en verenigingsondersteuning

Het college heeft besloten de huren voor sportverenigingen per 2026 met 9% te verhogen. We verzetten ons hier tegen. Sportverenigingen moeten het zo makkelijk mogelijk worden gemaakt, niet lastiger. Forse huurverhogingen ondermijnen het stimuleren van sport als preventieve voorziening.

Een urgent probleem is het structurele tekort aan binnensportruimte. Per 1 januari 2026 sluit Veluvine op meerdere doordeweekse avonden, waardoor verenigingen trainingsmomenten verliezen. Dat is onacceptabel. We vragen om een structurele oplossing: beter benutten van bestaande ruimtes, flexibeler verhuur van schoolgymnastiekzalen en mogelijk uitbreiding van capaciteit. Sportbedrijf Nunspeet verwacht een tekort van €455.000 voor 2026. Investeren in sport is goed, maar moet realistisch en houdbaar zijn — scherpe monitoring van kosten en baten is noodzakelijk.

- Huurverhoging van 9% voor sportverenigingen terugdraaien.
- Structurele oplossing voor het tekort aan binnensportruimte.
- Kritische monitoring van kosten en baten bij Sportbedrijf Nunspeet.

Sportpark Hulshorst

Sportpark Hulshorst ontwikkelt zich via het Masterplan. Fase 1 (vierde veld VV Hulshorst) is goedgekeurd, fase 2 (uitbreiding parkeerplaatsen naar 150 en verbeterde ontsluiting) is unaniem aangenomen. Iedere volgende stap beoordelen we kritisch op haalbaarheid en meerwaarde.

De combibaan voor schaatsen en skeeleren is een belangrijk discussiepunt. We

kiezen voor een 400 meter baan en zoeken actief naar financiering, maar zijn ook blij met 333 meter als een grotere baan financieel niet haalbaar blijkt. Overleg met IJscub Hulshorst is daarbij leidend. De inpassing van schietsportvereniging Prins Willem Alexander verdient voortvarende maar zorgvuldige besluitvorming — de vereniging is sinds januari 2025 haar locatie kwijt en verdient duidelijkheid en een nieuwe thuisbasis.

- Fase 2 Sportpark Hulshorst uitvoeren.
- Vierde veld VV Hulshorst realiseren, met aandacht voor onderhoudskosten en alternatieven zoals hybride gras.
- Overleg met IJscub Hulshorst over combibaan (voorkeur 400 meter, acceptabel 333 meter).
- Voortvarende besluitvorming over inpassing schietsportvereniging Prins Willem Alexander.

Sportpark De Wiltsangh

De Wiltsangh, geopend in 2023, is uitgegroeid tot een belangrijk sportief en maatschappelijk knooppunt met jaarlijks ruim 100.000 bezoekers. De nieuwbouw van kleedkamers, clubhuis en tribune bij VV Nunspeet — met een gemeentelijke bijdrage van €800.000 en oplevering eind 2026 — is een voorbeeld van goede samenwerking.

Het zwembad wordt door veel Nunspeters als saai en steriel ervaren. We willen investeren in sfeer en aankleding: kleuren, licht, planten en comfortabele zitplekken. Een prettige ambiance maakt het verschil. Voor horeca kiezen we voor een pragmatische lijn: alcohol moet ook overdag genuttigd kunnen worden, mits er iemand aanwezig is met sociale hygiëne. We willen De Wiltsangh meer ruimte geven voor evenementen: meer per jaar, soepeler voorwaarden en grotere evenementen mogelijk maken.

- Investeren in sfeer en aankleding van het zwembad.
- Uitbreidingen zoals skatepark of pumptrack kritisch beoordelen, met actieve betrokkenheid van jongeren.
- Ruimte bieden voor verantwoorde horeca; alcohol ook overdag mogelijk.
- Meer ruimte voor evenementen op De Wiltsangh.

Sportpark Elspeet

VV Elspeet beschikt over Sportpark Op de Heide met kunstgrasveld, trainingsvoorzieningen en clubgebouw. Dit sportpark vervult een belangrijke functie voor laagdrempelig sporten en ontmoeting. Elspeet verdient ook investeringen — we streven naar eerlijkheid tussen kernen. Ontwikkeling faciliteren we wanneer de vereniging en het dorp concrete wensen hebben.

- Sportpark Op de Heide faciliteren als multifunctionele sport- en ontmoetingsplek.
- Eerlijkheid tussen kernen waarborgen bij investeringen.

VV Nunspeet

Het dossier VV Nunspeet loopt vast op een juridisch vraagstuk rondom de nieuwbouw. Het beleid is niet duidelijk afgesproken. We zoeken een pragmatische oplossing die recht doet aan de gemaakte afspraken. Juridische obstakels mogen geen reden zijn om goede projecten te vertragen. Tegelijk stellen we helder beleid op voor vergelijkbare situaties in de toekomst.

- Pragmatische oplossing zoeken voor het juridische vraagstuk rondom de nieuwbouw VV Nunspeet, zodat het project kan doorgaan conform gemaakte afspraken.
- Helder beleid opstellen voor vergelijkbare situaties in de toekomst, zodat verenigingen weten waar ze aan toe zijn.

Sportverenigingen en -initiatieven

Sport moet toegankelijk zijn voor iedereen. Sportbedrijf Nunspeet is sinds 2024 Uniek Sporten Locatie, met structurele aandacht voor aangepast sporten. We willen dit versterken door G-sport te stimuleren en samenwerking met zorgorganisaties te bevorderen.

Niet alle sport hoeft op sportparken plaats te vinden. Kleinschalige initiatieven in wijken en dorpen — buitenfitness, pannakooi's, wandelgroepen, buiten bewegen voor ouderen — maken bewegen vanzelfsprekend. Sport mag geen luxe zijn voor wie het kan betalen. We steunen initiatieven als Sportspullenbank, Jeugdfonds Sport en Cultuur en de gemeentelijke minimaregeling.

- Aangepast sporten en G-sport verder versterken.
- Kleinschalige sportinitiatieven in wijken en dorpen faciliteren.
- Sportspullenbank voortzetten; sport toegankelijk houden voor lagere inkomens.
- Nunspeet promoten als sportersdorp met unieke combinatie van sport en natuur.

7.6 Toerisme en recreatie

Nunspeet heeft een sterke toeristische sector. Met ruim een miljoen overnachtingen per jaar is toerisme een zichtbare economische factor die werkgelegenheid biedt en bijdraagt aan levendigheid. Samen met de zorgsector en de bouwnijverheid vormt de vrijetijdseconomie de ruggengraat van de lokale werkgelegenheid. Toeristen besteden geld bij supermarkten, bakkers, horeca en winkels — zonder toerisme zou het winkelaanbod in Nunspeet, Elspeet en Vierhouten aanzienlijk verschrallen.

Tegelijkertijd willen we een herijking van de Nunspeetse visie op toerisme. Toerisme is kwetsbaar: het fluctueert met seizoenen en weer, en legt druk op natuur, infrastructuur en leefbaarheid. Nunspeet moet in de eerste plaats een plek zijn om te wonen, te werken en te leven. Als toeristen daar ook van willen genieten: prima. Maar niet ten koste van onze eigen leefomgeving. Een gezonde, leefbare gemeente is vanzelf aantrekkelijk voor bezoekers — investeren in natuur, onderhoud en identiteit werkt beter dan dure marketingcampagnes.

Nunspeet ligt in Natura2000-gebied. Die natuur is onze grootste troef, maar ook kwetsbaar. Toerisme en recreatie moeten samengaan met natuurbescherming, spreiding en educatie. Via toeristenbelasting vragen we een redelijke bijdrage die we zichtbaar besteden aan natuurbeheer, onderhoud en voorzieningen. Kwaliteit boven kwantiteit, duurzaamheid boven groei.

Toeristenbelasting

Het tarief is voor 2026 vastgesteld op €1,50 per persoon per nacht, met een verwachte opbrengst van circa €1,5 miljoen per jaar. We handhaven een uniform tarief voor alle accommodaties vanwege eenvoud en eerlijkheid. Sinds 2024 geldt een meldplicht voor platforms als Airbnb. Die moet actief worden gecontroleerd — verhuurders die zich niet melden of geen toeristenbelasting afdragen, ondermijnen eerlijke concurrentie. Opbrengsten investeren we primair in natuurbeheer, infrastructuur en voorzieningen die direct bijdragen aan de leefbaarheid voor Nunspeeters.

- Uniform tarief handhaven voor alle accommodaties.
- Tweejaarlijkse herziening om werkelijke kosten van toerisme te blijven dekken.
- Scherpe handhaving van meldplicht en afdracht, met name bij online verhuurders.
- Besteding primair aan natuurbeheer, infrastructuur en voorzieningen voor Nunspeeters.

Nunspeet uit de Kunst

NudK speelt een zichtbare rol in het verbinden van cultuur, natuur en toerisme, met een netwerk van circa 150-160 partners en €160.000 gemeentelijke subsidie (2024). De VVV-functie, natuureducatie en regionale samenwerking zijn kerntaken die gemeentelijke steun verdienen.

We willen toe naar een heldere taakverdeling. NudK moet zich richten op toeristische profilering, natuureducatie, route-ontwikkeling, ondersteuning en verbinding, en regionale samenwerking. Lokale evenementen zoals de weekmarkt, Sinterklaasintoct en Nacht van Nunspeet zijn primair gericht op inwoners en

vragen om een andere organisatievorm. We nemen als doel op dat deze gefaseerd worden overgedragen naar een nieuwe stichting, zonder gat in uitvoering. Indexering van de subsidie is binnen redelijke grenzen rechtvaardig.

- Kerntaken NudK herformuleren: VVV-functie, natuureducatie, route-ontwikkeling, ondersteuning en regionale samenwerking.
- Lokale evenementen gefaseerd overdragen naar een andere organisatievorm.
- Indexering van NudK-subsidie binnen redelijke grenzen.
- Partnernetwerk versterken door focus en duidelijkheid in taken.

Waterrecreatie

Nunspeet is sterk verbonden met bos en Veluwe, maar de verbinding met het water — met name het Veluwemeer — blijft achter. Het meer is momenteel beperkt toegankelijk en weinig aantrekkelijk voor recreatie. Dat is een gemiste kans. Uitbaggeren kan zorgen voor veel meer recreatiemogelijkheden; Harderwijk heeft al een diep stuk van 1,5 tot 2 meter dat echte golfslag biedt.

Het langetermijnconcept 'Nunspeet aan Zee' biedt perspectief. We zijn open voor deze visie maar kiezen voor een pragmatische, gefaseerde aanpak: eerst verkeersproblemen oplossen richting het Veluwemeer, dan inzetten op een toegankelijk zwemstrandje als betaalbare eerste stap. Dit kan ook de druk op de Zandenplas verlichten. Bij de Zandenplas staan we positief tegenover de komst van een grotere kiosk met volwaardigere horeca. Samenwerking met Harderwijk en Elburg is essentieel — het Veluwemeer is een gedeeld water. Waterrecreatievoorzieningen komen in de eerste plaats ten goede aan Nunspeters.

- Uitbaggeren Veluwemeer als stip op de horizon; actief mogelijkheden verkennen.
- Haalbaarheidsstudie 'Nunspeet aan Zee' uitvoeren.
- Gefaseerd: eerst verkeersproblemen oplossen, dan zwemstrandje als eerste stap.
- Samenwerking met Harderwijk en Elburg bij uitbaggeren en waterkwaliteit.
- Actief zoeken naar externe financiering via provincie, Regiodeal Veluwe en andere fondsen.

Bezoekerscentrum Noord-Veluwe

Het bezoekerscentrum staat aan de vooravond van een ingrijpende vernieuwing, met opening gepland eind 2025 of begin 2026. Het project heeft steun gekregen via de Regiodeal Veluwe en provinciale subsidie, maar kent een kostenstijging naar circa €5,1 miljoen totaal, waarvan €1,8 miljoen uit gemeentelijke reserves.

We zien de meerwaarde voor natuurbeleving, educatie en recreatie. Het centrum moet in de eerste plaats ten dienste staan van Nunspeters: scholen, gezinnen en lokale verenigingen. Pas daarna is het een toeristische voorziening. We kiezen voor financiële behoedzaamheid en willen voorkomen dat het centrum een structurele last wordt.

- Volledige transparantie over kosten, financiering en risico's.

- Geen verdere gemeentelijke investeringen zonder heldere dekking en goedkeuring raad.
- Prioriteren van educatieve en recreatieve functie voor inwoners en scholen.
- Actief zoeken naar structurele externe financiering.
- Samenwerking met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en IVN voor natuurbehoud en spreiding.

Vakantie- en recreatieparken

De uitbreiding van het kampeerveld bij EuroParcs Bad Hoophuizen krijgt steun, maar het toeristisch overstappunt (TOP) met 125 parkeerplaatsen past beter bij een toekomstige ontwikkeling van Nunspeet aan Zee dan bij Bad Hoophuizen. De gemeente moet handhavend optreden bij overschrijding van afgesproken maxima.

De plannen voor dertig recreatievilla's naast Veluwe Hotel De Beyaerd in Hulshorst benaderen we terughoudend. We ondersteunen dit alleen na een positieve impactstudie op natuur en woonvoorzieningen én brede steun vanuit de gemeenschap. Het terrein van De Gulle Belg sluiten we uit voor recreatieve ontwikkeling.

- TOP liever bij Nunspeet aan Zee dan bij Bad Hoophuizen.
- Handhavend optreden bij overschrijding maxima Bad Hoophuizen.
- Vakantiepark De Beyaerd (30 villa's) alleen na positieve impactstudie en burgerconsultaties.
- Terrein De Gulle Belg uitsluiten; onderzoek naar alternatieve bestemmingen.

